

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ EĞİTİM
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Aylin Rumelili (Esen)

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Kütüphanecilik Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak hazırlanmıştır.

Ankara
Şubat, 1994

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Kütüphanecilik Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan .....

Prof. Dr. İrfan Çakın (Danışman)

Üye .....

Prof. Dr. Nilüfer Tuncer

Üye .....

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Çelik

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu
onaylarım.

...../...../1994

Prof. Dr. Hüsnü ARICI

Enstitü Müdürü

" Anneme ve Babama sonsuz sevgilerimle "

ÖZET

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişme karşısında, toplumun bilgiye olan gereksinimini karşılamak amacıyla her türlü bilgi kaynağını bünyesinde toplayan, düzenleyen ve kullanıma sunan kütüphanelerin her biriminde görev yapan kütüphanecilerin eğitimleri son derece önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde verilmekte olan kütüphanecilik eğitim programının bir değerlendirmesini yaparak, Türkiye'de kütüphanecilik eğitiminden beklenen ve verilenin ne olduğunu belirlemek, 1992–1993 öğretim yılı itibarıyla uygulanan eğitim programının beklentiler doğrultusunda ihtiyacı karşılayıp karşılamadığını öğrenmektir.

Çalışmanın verileri, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencilerine uygulanan anket ve değişik sektörlerde görev yapan 14 yönetici ile görüşme yapılarak elde edilmiştir.

Değerlendirme sonucunda, H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde daha gelişmiş bir program dahilinde eğitim verildiği takdirde yönetici ve öğrenci beklentilerini tür ve nitelik olarak karşılayacağı şeklindeki hipotezimiz kanıtlanmış olmaktadır.

ABSTRACT

Among fast development of science and technology, the education of librarians who are working in each section of libraries in which all type of information is collected, arranged and performed for usage in order to serve the information needs of community is extremely important.

The objective of this study is to determine the expectation and the actual state of librarianship education in Turkey by analysing library education program used in Hacettepe University, Faculty of Letters, Library Science Department, and to learn whether the education program used at the beginning of 1992-1993 academic year meets the needs or not.

The data of this study is obtained from questionnaires which were applied to senior students of Hacettepe University, Faculty of Letters, Library Science Department and by making interviews with 14 managers working on different sectors.

As a result of the analysis, in case of a developed education program in Hacettepe University, Faculty of Letters, Library Science Department, the hypothesis of meeting the needs of managers' and students' expectations on type and quality is proved.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. KONUNUN ÖNEMİ.....	1
1.2. ARAŞTIRMA PROBLEMİ.....	3
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.4. ARAŞTIRMA HİPOTEZİ.....	4
1.5. ÇALIŞMA ALANI VE VERİ KAYNAKLARI.....	4
1.6. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE TEKNİKLER.....	6
1.7. DÜZEN.....	7
1.8. KAYNAKLAR.....	8
2. KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ.....	9
2.1. KÜTÜPHANECİLİK VE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN TARİHÇESİ.....	9
2.2. GÜNÜMÜZDE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN BOYUTLARI, SON GELİŞMELER, EĞİLİMLER.....	14
3. TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ.....	26
3.1. TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN TARİHÇESİ.....	26

3.2. ANKARA ÜNİVERSİTESİ DİL VE TARİH, COĞRAFYA FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ DURUMU.....	30
3.3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜNÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ DURUMU.....	33
4. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ	38
4.1. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ DURUMU.....	38
4.2. 1992-1993 ÖĞRETİM YILI'NDA UYGULANAN KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİM PROGRAMI.....	41
4.3. 1993-1994 ÖĞRETİM YILINDAN İTİBAREN UYGULANACAK OLAN KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİM PROGRAMI.....	45
5. BULGULAR.....	48
5.1. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN ANKET SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	48
5.2. UYGULAYICILARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	62

5.2.1. ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	62
5.2.2. HALK KÜTÜPHANELERİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	72
5.2.3. MİLLİ KÜTÜPHANE YÖNETİCİSİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	80
5.2.4. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR DAİRE BAŞKANLIĞI OKUL KÜTÜPHANELERİ ŞUBE MÜDÜRÜ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	88
5.2.5. DOKÜMANTASYON MERKEZLERİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	95
5.2.6. BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRÜ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	104
6. GENEL DEĞERLENDİRME.....	112
7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	119
7.1. SONUÇLAR.....	119
7.2. ÖNERİLER.....	123

KAYNAKÇA	130
YARDIMCI KAYNAKÇA.....	136
EKLER	142
EK 1: KÜTÜPHANECİLİK KURSU TALİMATNAMESİ	142
EK 2: ANKARA ÜNİVERSİTESİ DİL VE TARİH, COĞRAFYA FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI.....	147
EK 3: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI.....	152
EK 4: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI.....	157
EK 5: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ 1993-1994 ÖĞRETİM YILI DERS PROGRAMI.....	163
EK 6: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN ANKET FORMU.....	165
EK 7: KÜTÜPHANE YÖNETİCİLERİNE UYGULANAN ANKET FORMU	169

KISALTMALAR LİSTESİ

A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Mer.	: Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi
A.Ü. D.T.C.F.	: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi
Dok. Mer.	: Dokümantasyon Merkezi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSE	: German Foundation for International Development
FID	: International Federation of Documentation and Information
H.Ü. E.F.	: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
ICA	: International Council of Archives
IFLA	: International Federation of Library Associations and Institutions
İ.Ü. E.F.	: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
O.D.T.Ü.	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖSYS	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu

ÖNSÖZ

Bilim ve teknolojinin büyük hızla gelişmekte olduğu ve erişilmesi oldukça güç olan bir yayın patlamasıyla karşı karşıya bulunduğumuz çağımızda, toplumun bilgiye olan gereksinimlerini karşılamaya yönelik hizmetler veren kütüphane kurumları da bu doğrultuda gelişmiş ve değişmiştir. Ancak değişmeyen bir şey vardır ki o da iyi yetişmiş bir kütüphaneciye olan ihtiyaçtır.

Bilgi kaynaklarının sağlanmasından kullanıcıya sunulmasına kadar kütüphanelerin her aşamasında görev yapan kütüphanecileri yetiştirirken, öğretim programları ile piyasanın beklediği kütüphaneci nitelikleri arasındaki ilgiyi saptayabilmek amacıyla kütüphane yöneticileri ile görüşmeler yapılmış, mevcut eğitim programı hakkındaki düşüncelerini öğrenebilmek için de Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Bu araştırmanın bulguları ile de Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü eğitim programı değerlendirilmeye çalışılmış ve araştırma sonucunda kütüphanecilik eğitiminin geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmam boyunca katkılarını gördüğüm hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. İrfan Çakın'a, yardımını ve anlayışını esirgemeyen eşim Erdener Esen'e teşekkür ederim.

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. KONUNUN ÖNEMİ

Bir kimsenin hayatını kazanmak, geçimini sağlamak için seçerek kendini verdiği iş ya da uğraşı alanı olarak tanımlanabilecek olan mesleğin aynı zamanda kişinin ilgi ve yeteneklerine uygun olarak ve onun huzur içinde çalışmasına ve başarılı olmasına imkan verecek nitelikte olması da gerekmektedir.

Her meslek grubu çeşitli fırsatlardan yararlanarak kendini tanıtmaya ihtiyacı hisseder. Bu durum tüm mesleklerde olduğu gibi kütüphanecilik mesleğinde de aynı şekildedir. Türkiye'de kütüphanecilik bir çok meslekten farklı olarak kendini daha fazla tanıtmaya gerek duymaktadır. Çünkü bu meslek ülkemizde hala bir oluşma ve kendini kabul ettirme dönemini bütün sıkıntılarıyla yaşamaktadır. Mesleğin kamuoyuna yansıtılışının hiç de iç açıcı olmadığı, sorunların yalnız meslek çevrelerinde tartışıldığı, yapılan işlerin tanıtım yönünden eksik olduğu, mesleğin önemini bilinçli olarak ortaya koyan, içinde bulunduğumuz toplumun nitelik ve ihtiyaçlarına cevap verecek bir hizmet programı bulunmayışı, bugün ülkemizde kütüphanecilik mesleğinin bir geçiş dönemi yaşadığının ve henüz çözümlenmemiş bir takım sorunlarının bulunduğu göstergesidir.

Günümüzde ekonomik, toplumsal, kültürel ve teknolojik alanlarda görülen hızlı gelişim, bilgi kaynaklarının tür ve sayılarının da hızla artmasına

neden olmuş, bunun sonucunda bilgiye en kısa zamanda ulaşmayı amaçlayan bir kullanıcı grubu ortaya çıkmış, kütüphane kurumları da toplumsal yapının ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda gelişme göstermiştir. Değişen kütüphane politikaları neticesinde kütüphanecilik mesleğinin odak noktası kütüphaneci olmuştur. Kütüphaneciler, bilginin sağlanmasından kullanıcıya sunulmasına kadar yapılması gereken işlemleri en kısa zamanda gerçekleştirme yollarını araştırmaya başlamışlar ve bu amaçla teknolojik gelişmelerden yararlanmışlardır. Bununla beraber kütüphaneciler mesleklerini yeni isimler altında yürütmeye başlarken, kütüphanecilerin eğitimi de değişiklikler göstermiştir.

Ülkemizde, işte böyle bir geçiş döneminde, ele geçecek olan fırsatların en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bireyin yetişmesi ve insanın düşüncede ilerlemesi için gerekli tüm alanları içeren eğitimin, bir milletin ayakta kalabilmesinde, varlığını devam ettirebilmesinde, geleceğe güvenle bakabilmesinde ve mesleki ilerlemenin sağlanabilmesinde büyük bir öneme sahip olduğu inkar edilmez bir gerçektir. Kütüphanecilik mesleğinin günümüz koşullarına göre gereksinimleri ve buna bağlı olarak yöneleceği hedefler çok iyi belirlenmeli ve bu hedefler doğrultusunda kütüphanecilik eğitimi yeniden yapılanmalıdır.

Türkiye'de, kütüphane, dokümantasyon ve arşiv hizmetleri açısından gereksinimin tür ve nitelik olarak belirlenmesi ve öngörülen bu hizmetlerin gereklerini gözeterek, üstün nitelikte insangücü yetiştirebilmek için, kütüphanecilik eğitim programlarının belirli aralıklarla gözden geçirilmesi, düzenlenmesi ve yenilenmesi büyük önem taşımaktadır.

1.2. ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Son yıllarda kütüphanecilik bölümlerinden mezun olan kütüphanecilerin, kütüphaneler dışında oldukça farklı birimlerde örneğin arşivlerde, dokümantasyon ve enformasyon merkezleri vb. de görev aldığı ve kitapdışı materyallerle de uğraşmak zorunda oldukları düşüncesinden hareketle araştırma problemimiz "Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992-1993 öğretim yılı itibarıyla verilmekte olan kütüphanecilik eğitim programı, Türkiye koşullarında, değişik hizmet sektörlerinde görev yapan yöneticilerin ve öğrencilerin beklentileri doğrultusunda, tür ve nitelik açısından talebi karşılayabilmekte midir?" şeklinde ifade edilebilir.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde verilmekte olan kütüphanecilik eğitim programının bir değerlendirmesini yaparak, kütüphanecilik eğitimini, mesleğe yönelik bir eğitim olarak algıladığımızda, bu konunun tam bir çözüme ulaşabilmesi için, Türkiye koşullarında kütüphanecilik eğitiminden beklenen ve verilen ile değişik türdeki hizmet sektörlerinde nitelik açısından talebin ne olduğunu ve eğitim programında bu konudaki bir takım eksiklikleri belirlemektir. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1993-1994 öğretim yılından itibaren uygulanacak olan eğitim programını da dikkate alarak üstün nitelikte insangücü yetiştirebilmek, mesleki ilerlemeyi sağlamak ve ülkemizde mesleki prestij sağlayabilmek

amacıyla daha iyi bir eğitim programının geliştirilmesine yönelik öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

1.4. ARAŞTIRMA HİPOTEZİ

Araştırmamızın hipotezi, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde verilen eğitim programındaki eksiklikler belirlenip, sundukları hizmetler bakımından birbirinden farklılıklar gösteren, kütüphane, dokümantasyon merkezi ve arşiv kurumlarının meslekten personel gereksinimlerinin neler olduğu, nasıl karşılanacağı tespit edilip, daha gelişmiş bir program dahilinde eğitim verildiği takdirde yönetici ve öğrenci beklentilerinin tür ve nitelik olarak karşılanacağı şeklindedir.

1.5. ÇALIŞMA ALANI VE VERİ KAYNAKLARI

Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nü kapsamaktadır. Bununla beraber kütüphanecilik eğitiminin tarihçesi, günümüzde kütüphanecilik eğitiminin boyutları, son gelişmeler ve eğilimler, Türkiye'de kütüphanecilik eğitiminin tarihçesi, kütüphanecilik eğitimi veren kütüphanecilik bölümlerine ait kısa tarihçe ve bugünkü durumları üzerinde de durulmuştur. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992-1993 öğretim yılı itibarıyla uygulanmış ve 1993-1994 öğretim yılı itibarıyla uygulanacak olan lisans eğitim programlarının saptaması yapılmıştır.

Araştırma konusuyla ilgili olarak, ülkemizdeki ve dünyadaki çalışmalarını ortaya koymaya yardımcı olacak teorik bilgiye, yayın taraması yoluyla ulaşılmıştır.

Araştırma problemiyle bağlantılı olarak, öğrencilerin düşüncelerini öğrenebilmek amacıyla Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencilerine Mayıs 1993'de anket uygulanmıştır. Ayrıca değişik hizmet sektörlerinde görev yapan yöneticilerin konuyla ilgili görüşlerini ortaya koyabilmek amacıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler, Ankara'da bulunan beş üniversitenin - ki bunlar Ankara Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanları, Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi, Cebeci Halk Kütüphanesi, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi Müdürleri, Milli Kütüphane Daire Başkan Yardımcısı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Daire Başkanlığı Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, Devlet Planlama Teşkilatı Dokümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü, Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi Yöneticisi, Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi Daire Başkanı, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürü ile Haziran-Ağustos 1993 döneminde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma için tüm veriler toplanıp değerlendirildikten sonra, problemin çözümüne yönelik öneriler geliştirilmiştir.

1.6. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE TEKNİKLER

Araştırma amacını gerçekleştirmek üzere, konunun ele alınması ve incelenmesinde betimleme yöntemi kullanılmıştır. Betimleme yöntemi ile;

Mevcut durumlar, koşullar ve özelliklerin aynen ortaya konulmaya çalışıldığı betimleme araştırmalarında, mevcut olayların, daha önceki olay ve koşullarla ilişkileri dikkate alınarak, durumlar arasındaki etkileşim açıklanmaya çalışılır. (Kaptan 1981 : 63)

Konuyla ilgili olarak öğrencilerin düşüncelerini alabilmek amacıyla evren olarak kabul edilen Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerinden, 1992-1993 öğretim yılında 4. sınıfta bulunan öğrenciler, uygulanmakta olan eğitim programını daha iyi tanıdıkları gözetilerek örneklem grubu olarak alınmıştır. Öğrencilere kapalı ve açık tipte anket soruları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Açık ya da doldurmalı tipindeki anket sorularında, cevapların ankete cevap verenler tarafından yazılması gereklidir. Kapalı ya da seçmeli tipindeki anketlerde ise soruların alternatif cevapları da birlikte verilmiştir. (Kaptan 1977: 179) Elde edilen veriler el ile değerlendirilerek, istatistik yüzdeleri hesaplanmıştır.

Ayrıca, kütüphane yöneticileri ve öğretim üyeleri ile "görüşmeci ile kaynak kişi arasında kimsenin bulunmadığı bireysel görüşme..." (Karasar 1986: 175) tekniğinden yararlanılarak veri toplanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen tüm veriler bir arada değerlendirildikten sonra yorumlanmıştır.

1.7. DÜZEN

Araştırma raporu 7 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm; giriş bölümüdür. Bu bölümde, konunun önemi, araştırma problemi, araştırmanın amacı, araştırma hipotezi, çalışma alanı ve veri kaynakları, araştırma yöntem ve teknikleri, araştırma raporunun düzeni ve kaynaklar hakkında bilgi verilmektedir.

2. Bölüm'de, Kütüphanecilik ve kütüphanecilik eğitiminin tarihçesi, günümüzde kütüphanecilik eğitiminin boyutları, son gelişmeler ve eğilimlere yer verilmiştir.

3. Bölüm'de, Türkiye'de kütüphanecilik eğitiminin tarihçesi ile üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi veren kütüphanecilik bölümlerinin tarihçesi ve bugünkü durumları üzerinde durulmuştur.

4. Bölüm'de, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nün tarihçesi, bugünkü durumu üzerinde durulmuş, 1992-1993 öğretim yılı itibarıyla uygulanan kütüphanecilik eğitim programı ile 1993-1994 öğretim yılından itibaren uygulanacak olan kütüphanecilik eğitim programı tanıtılmıştır.

5. Bölüm'de, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencilerine uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular ile, yöneticilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

6. Bölüm; Genel değerlendirmedir. 5. Bölüm'de elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

7. Bölüm; Sonuç ve önerilere ayrılmıştır.

1.8. KAYNAKLAR

Araştırmalarımızla ilgili bilgileri elde edebilmek amacıyla yayın taraması yapılmıştır. Yayın taraması yapılan kaynaklar şunlardır:

Library and Information Science Abstracts (1974-1992)

Library Literature (1974-1992)

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (1952-1986)

Türk Kütüphaneciliği (1987-1993)

Türkiye Bibliyografyası (1935-1990)

Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1952-1990)

Araştırma raporunun yazımında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından hazırlanan Yüksek Lisans ve Doktora/Sanatta Yeterlik Tezleri Yazım ve Basım Yönergesi (1989) uygulanmıştır.

BÖLÜM 2

KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ

2.1. KÜTÜPHANECİLİK VE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN TARİHÇESİ

Kütüphaneciliğin, bir meslek dalı olarak uzun bir tarihi geçmişi olmasına rağmen, kütüphanelerin, toplumsallaşma süreci çerçevesinde birey ve toplum arasında bilgi etkileşimini konu alan bir bilim dalı olarak ortaya çıkması, ancak 19. yüzyılda gerçekleşebilmiştir.

Kütüphane terimi etimolojik olarak incelendiği zaman gerek bizim dilimizde gerekse yabancı dillerde "kitapların bulundurulduğu veya saklandığı yer" anlamına geldiği görülmektedir. Kütüphane teriminin, bu şekilde tanımlanmasının, tarih süzgeci içinde değerlendirilmesi durumunda, bu tanımın ilk kütüphane kurumları için geçerli olduğu, günümüzde ise kütüphanelerin toplumsal yapının gereksinim ve beklentileri doğrultusunda geliştikleri ve hizmet verdikleri ortaya çıkmaktadır.

Uygulamaya yönelik bir uğraşı alanı olarak ortaya çıkan kütüphaneciliğin bir bilim dalı niteliğini kazanabilmesi için, yapılan bilimsel çalışmalar ancak son yıllarda artmıştır. Bu gecikmeye neden olarak da, kütüphanecilerin, iç örgütlenme, bilgi kaynaklarının teknik işlemleri ile uzun süre uğraşmaları ve karşılaşılan problemleri yalnızca mesleki sınırlar içinde ele almaları ve pratik bazı çözümler getirmekten öteye gidememeleri gösterilebilir.

Ancak İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan bilimsel araştırmaların sayısında görülen büyük artış sonucunda "bilgi patlaması", bunu takiben de "yayın patlaması", kütüphanecilerin mesleki felsefelerini oluşturmalarında, kendilerini sorgulamalarında ve kütüphaneciliğin toplumsal bir bilim dalı olarak kabul görmesinde etkileyici bir güç olmuştur.

İlkel insandan, tarım toplumu, sanayi toplumu, sanayi ötesi toplumu ve enformasyon toplumuna gelinceye kadar insanlar kendinden önce öğrendiklerine kendi öğrendiklerini ekleyerek bunları kendinden sonra gelenlere aktarma yoluna gitmişlerdir.

Önceleri ağaç kabukları, kaya parçaları, kil tabletler, bez parçaları, papirüs ve parşömen tomaları üzerine işlenen yazı, daha sonraları kağıda yapılan baskıya ve günümüzde ses kayıtları ve mıknatıs şeritlerine değin bir gelişim göstermiştir. Bilginin iletimi için kullanılan araçların yansıtıkları biçimsel farklılıklar, söz konusu kaynakların kullanım için bulunduruldukları kütüphane kurumunu yapısal ve işlevsel açıdan etkilemiştir. (Çakın 1986: 8-9)

Türleri ne olursa olsun tüm kütüphaneler ön koşul olarak, toplumun bilgiye olan ihtiyacını karşılamak zorundadır. Bununla beraber kütüphanelerin, parçası olduğu toplumun gösterdiği değişik özellikler neticesinde ortaya çıkan ve gelişen toplumsal işlevleri de vardır. Bunlar bilgi kaynaklarını muhafaza etme, eğitim, araştırma ve boş zamanları değerlendirme şeklinde belirlenmiştir.

Bir kütüphanenin işlerliği, hizmet verilen toplumun kütüphaneden beklentileri ve kütüphaneye gösterdiği destek doğrultusunda başarı göstermektedir. Bu durumda kütüphaneler, toplumun eğitim düzeyi, teknolojik düzeyi, ekonomisi, kültür düzeyi, gelenek ve görenekleri ve bunun

gibi çevresel faktörlerden etkilenmekte ve kütüphanenin amaçları, fonksiyonları, toplumsal işlevleri de değişebilmektedir.

Shera (1972: 57)'ya göre:Günümüzde, bilgi toplumunun ilgi alanı "bilgi" de odaklaşmaktadır. Bilginin kütüphane veya kütüphane diyebileceğimiz bilgi merkezleri tarafından toplanması, düzenlenmesi ve iletilmesi, kütüphanelerin ne kadar önemli bir işlevi gerçekleştirdiğinin göstergesidir.

Kütüphanecilik alanında, en önemli gelişmelerden biri kuşkusuz olarak "Enformasyon Çağı" na girmemiz ve bunu takiben ortaya çıkan bilgi patlamasının kütüphanecilik eğitime ve kütüphaneciliğe yansımalarıdır. Bilgi teknolojisinin gereği olarak, kütüphanecilerin yükümlülüğü, sahip olması gereken nitelik ve özellikler de büyük bir değişime uğramıştır.

Kütüphanecilik tarihine bakıldığında, ilk çağ kütüphanelerinde (Eski Mezopotamya, Mısır, Yunan ve Roma kütüphaneleri) "kütüphaneci" olarak görev yapan kişiler tanınmış bilim adamları, din adamları, sanat adamları arasından seçilir ve onlardan bilgilerin kayıtlı olduğu kil tablet, ağaç kabuğu, papirüs ve parşömenleri korumaları ve üst yönetime yakın olmaları beklenirdi. Koleksiyonun düzenlenmesinde genel olarak bir konu ayrımı yapılmakla beraber, bu çok ilkel bir düzeyde idi.

Orta çağ kütüphaneleri, Avrupa-Hıristiyan Uygarlığı ve Doğu İslam Uygarlığı kütüphaneleri olmak üzere iki gruba ayrılırsa da genel olarak aynı özellikleri göstermektedirler. Avrupa-Hıristiyan Uygarlığı kütüphaneleri genelde manastır ve katedral bünyesinde, Doğu İslam Uygarlığı kütüphaneleri ise genelde mescit bünyesinde toplanmıştır. Avrupa-Hıristiyan Uygarlığı

kütüphanelerinde genellikle din adamları görev yapar, Doğu İslam Uygarlığı kütüphanelerinde ise kütüphaneciler yani Hafız-ı Kütüb'ler tanınmış bilim adamları arasından seçilirdi. Bu kütüphane görevlileri, koleksiyonu koruma sorumluluğunun yanısıra, koleksiyonun zenginleştirilmesi için satın alma ve elle çoğaltma görevini de yerine getirmekte idiler.

Öncü üniversite kütüphanelerinde, görev yapan kütüphanecilerin görevi kitapları yalnızca muhafaza etmek değil, aynı zamanda onların kullanılmasını sağlamaktır. Bu kütüphaneler, bundan dolayı modern kütüphanelerin öncüleri olarak tanımlanmaktadır.

Rönesans ve Reform döneminde kütüphaneciler, kitapların okunması konusunda girişimlerde bulunmaya başlamış, 18. ve 19. yüzyıllarda kütüphaneler geniş bir halk kitlesi tarafından kullanılmaya başlamış, eğitim alanında gözlenen gelişmeler neticesinde insanlar öğrenmek, sosyal olayları anlamak ve boş zamanlarını değerlendirmek için kitap okumaya zaman ayırırken, kitapevleri, gazete, dergi ve meslek derneklerinin sayıları hızla artmış, böylece kütüphanecilerin sorumluluğu da farklı boyutlar kazanmıştır. Toplumda oluşan bilgi bilinci kütüphanecileri harekete geçiren bir güç kaynağı olmuştur.

İlk mesleki derneklerin kurulması, ilk mesleki derginin çıkartılması, bilgi kaynaklarının düzenlenmesi ve hizmete sunulması amacı ile yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi, sorunlara çözüm yolları bulmak amacıyla kütüphanecilerin bir araya gelmesi ile kütüphaneciler arasında meslek bilinci oluşmaya ve yaygınlaşmaya başlamıştır. O güne kadar, usta-çırak ilişkisi şeklinde süre gelen mesleki eğitim, dernekler tarafından yürütülmeye

başlanmıştır. Dernek, kütüphaneci olabilmek için deneyimli olma şartını koymuş, ayrıca kendi bünyesinde düzenlenen sınavı da başarı ile geçmeyi öngörmüştür. Sınav; en az bir yabancı dil bilmenin yanında, tarih, coğrafya, edebiyat, dil bilgisi, matematik gibi temel bilimlerle birlikte sınıflama prensipleri, kataloglama ve bibliyografya esasları, kütüphane yönetimi, baskı teknikleri gibi kütüphanecilik konularını kapsamaktadır. (Thompson 1977: 73-74)

Kütüphanecilerin, çağdaş anlamda bir disiplin altında eğitilmeleri, 19. yüzyılın son çeyreğinde ve 1900'lü yıllarla birlikte kütüphanecilik okullarının açılması ile başlamıştır.

Kütüphanecilik mesleğinin "doğum yılı" olarak kabul edilen 1876 yılında ilk meslek derneği <<American Library Association>> (Amerikan Kütüphaneciler Derneği) kurulmuş, <<Library Journal>> adlı ilk süreli yayın bu mesleki dernek tarafından yayınlanmaya başlamış, kütüphanecilerin eğitim ve öğretimini standarda bağlayan bir okulun açılabilmesi için inceleme ve hazırlıklara başlanmıştır. Dünyadaki ilk kütüphanecilik meslek okulu da, bir üniversite bölümü olarak 1887'de yine Melvil Dewey tarafından açılmıştır. New York'ta bulunan Columbia Üniversitesi'nin bir fakültesi olarak açılan bu okulun adı School of Library Economy idi. (Sefercioğlu 1977: 17)

2.2. GÜNÜMÜZDE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN BOYUTLARI, SON GELİŞMELER, EĞİLİMLER

20. yüzyılla beraber, kütüphane hizmetlerine de yeni bir boyut eklenmiştir. Bilimsel ve endüstriyel araştırmalarda görülen gelişmeler ve bu alanlarda yapılan yayınların artması, literatüre hızla ve kolayca erişilmesi sorununu da birlikte getirmiştir. (Tonta 1982: 122)

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra toplumlar kendilerini bilim ve teknik konularında geliştirme çabasına girmişler, sanayi ve endüstri devrimlerinin gerçekleşmesinden sonrada yapılan araştırma ve incelemelerin sonuçlarını yayın yolu ile duyurmaya çalışmışlardır. Ancak her geçen gün sayıları artmaya devam eden bu yayınların -ki o zamana kadar yalnızca kitap şeklinde olan bu yayınların yanısıra, <<kitap dışı materyal>> olarak isimlendirilen mikrofilm, mikrofiş, ses kayıtları, film, slayt, plak, kaset vb. yayınlar da görülmeye başlanır-, geleneksel kütüphanecilik yöntemleri ile hizmete sunulamayacağı, kütüphanecilik hizmetlerinin daha süratli yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. İlk önceleri günlük bilgi ile yetinebilen bilim adamları ve araştırmacılar, sonraları dakik bilgiye gereksinim duymaya başlamışlardır.

Böylelikle, ilk olarak kütüphanecilik hizmeti veren dokümantasyon merkezleri kurulmuş ve <<dokümantalist>> adı altında kütüphanecilerden biraz daha farklı hizmetler sunan yeni bir meslek grubu ortaya çıkmıştır.

İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında üretilen bilginin ,en kısa sürede duyurulabilmesi amacından hareketle, <<kitap>> tan ziyade daha öz <<belge>> biçiminde üretilip, dağıtılması uygun görülmüştür. O dönemde

dokümantasyon merkezleri, kütüphane hizmetlerindeki açığı kapatabilmek için kütüphaneciliğin dışında, bir ölçüde de ona paralel olarak gelişmiştir. (Shera 1972: 285-286) .

Dokümantasyon merkezleri genel olarak belli okuyucu gruplarına belirli konu veya konularda ayrıntılı bilgi ve gerekli dokümanları sağlamak amacıyla kurulur ve bu amacı gerçekleştirmek için kütüphanecilik kurallarıyla birlikte, geliştirilmiş yeni yöntemlerden yararlanırlar. Dokümantalistler ise okuyucudan bilgi isteği gelmesini beklemeden, ilgilendiği konularda mevcut olan bilgilerle beraber, en son gelişmeleri duyurur, yayınları izler, seçer, toplar, inceler, analiz eder ve bilgiyi yayarlar.

Bilimsel bilginin ana kaynağını oluşturan bilim adamları ve araştırmacıların sayılarının her geçen gün artması ve giderek daha büyük ölçüde, yeni bilgiler üretmesi, bilgiye olan talebi arttırmış, koleksiyonların niteliği ile beraber niceliğinde gelişmeler olmuş, bununla beraber hizmet verilen kullanıcı grupları farklılaşmış, sunulan hizmetlerde ihtisaslaşma ortaya çıkmaya başlamıştır.

Yayın patlamasını takiben teknolojiadaki gelişmeler bilginin işlenmesinde bilgisayar kullanımını gündeme getirmiştir. Bilginin çok büyük belleklere kaydedilmesi, bibliyografik veri tabanları ve veri bankaları ile her tür yaklaşımdan erişim imkanı sağlayan işlem hızı, bilgisayar ana belleğinin terminaller vasıtası ile kullanıcılara istedikleri bilgiye uzaktan bile olsa ulaşma imkanı sağlamaktadır.

Bilgi alanındaki bu gelişmeler, kaçınılmaz olarak bilgibilim kavramını da beraberinde getirmiştir. Sağlamlı (1983:231)'a göre: Önceleri bilgibilim'e kütüphaneciliğin bir temel oluşturduğu düşüncesinden hareket edilmişse de son yıllarda görülen eğilim bilgibilimin kütüphanecilik, arşivcilik ve dokümantasyonu kapsayan kütüphanenin artık <<bilgi erişimini gerçekleştiren ve sayısı giderek kabaran kuruluşlardan birisi olduğu>> savunulmaktadır. <<Bilgi, merkez konumundadır ve kütüphane onun uydularından biridir>> görüşü de giderek yaygınlaşmaktadır.

Tüm bu gelişmeler neticesinde, kütüphane politikaları da değişime uğramış ve kütüphanecilik mesleğinin odak noktası kütüphaneci olmuştur. Ve kütüphaneciler, dokümantalist sıfatından başka enformasyon uzmanı, bilgi analisti, bilgi uzmanı, iletişim uzmanı, arşivist ve bunun gibi isimler altında görevlerini yerine getirmeye başlamışlardır.

İçinde bulunduğumuz 20. yüzyılın ortalarından itibaren enformasyon (bilgi) bilimi kavramı, kütüphanecilik, dokümantasyon ve tüm iletişim ortamlarının gelişimiyle yavaş yavaş yerleşmeye başlamıştır. Enformasyon biliminin giderek daha büyük bir önem kazanması ve bu bilim dalı kapsamı içinde arşivciliğin de anılmasıyla beraber, arşivciler enformasyon idarecileri olarak görülmeye ve arşivler "devlet dairelerinin ve iş dünyasının evrak ve dosyalarını düzenlemekten sorumlu fonksiyonel bir hizmet birimi" olarak tanımlanmaya başlamıştır. (Ataman 1989: 36)

Bilgibilim dünyasında arşivistler de, kütüphaneciler ve dokümantalistler gibi, bilgiyi en hızlı, en verimli ve en etkin şekilde kullanıcıya iletmeyi amaçlamaktadırlar. Ve arşivler yıllar yılı süregelen, tarihin bir yan kolu

olmaktan kurtularak, nicelik ve nitelik açısından gelişmiş, fonksiyonel bir kurum halini almıştır.

İster eski isterse yeni olsun, bugün dünyanın her ülkesinde günümüz endüstriyel medeniyetlerinin ürettiği ve bugün arşiv depolarında saklanmakta olan evrak miktarı, tarihin önceki bütün dönemlerinde üretilmiş olanları aşmış bulunmaktadır. (Ataman 1989: 37)

Toplumun bilgiye olan gereksinimini karşılamaya yönelik hizmet veren toplumsal kurumlar olan kütüphaneler, bilimsel çalışmaların ve bilgi kullanıcılarının artması sonucu hizmet politikalarında değişiklikler yapmış, buna bağlı olarak kütüphaneciler mesleklerini değişik isimler altında yürütmeye çalışmışlardır. Oysa ki adları ne olursa olsun, hepsi de aynı amacı gerçekleştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurlar ve eğitimleri de büyük ölçüde benzerlik gösterir.

Kütüphanecilik eğitiminde temel amaç, kuramsal bakımdan ve kütüphanecilik hizmetini destekleyen tekniklerde yeterli düzeye erişmiş, iyi bir eğitim tabanına sahip, topluma hizmet etme isteği ile dolu, mesleki inançlarında direnebilen ve bunları cesaretle savunabilen kütüphaneciler yetiştirmektir. (Oğuz 1988: 9-10)

Gelişmiş olan ülkelerde, kütüphanecilik eğitiminde, bilgi çağının gereklerine uygun olarak gelişim gösteren toplumun istekleri doğrultusunda, hizmet verecek olan işgücünün en iyi şekilde eğitilmesine yönelik olarak öğretim programlarında sürekli yenilikler ve değişiklikler yapılmaktadır.

Mc Garry (1987: 114)'e göre: Bir mesleğe ait öğretim programı şu özelliklere sahip olmalıdır:

- a) Hizmet verilecek çevrenin gereksinmelerinden etkilenmeli ve bu gereksinmelere cevap vermeye hazır olmalıdır.
- b) Uygun düzeylere ve durumlara göre seçilmeli ve uygulanmalıdır.
- c) Öğretim amaçları için özel düzenlemelere olanak verecek şekilde planlanmalıdır.
- d) Değerlendirme işlemlerini içine alacak şekilde planlanmalıdır.

İngiltere'de 1970 yılında düzenlenen bir Öğretim Programı Geliştirme Konferansı'nda kütüphanecilik öğretim elemanları, yöneticiler ve bilgi hizmetleri uygulamacıları ilk kez biraraya gelmiş, kütüphanecilik eğitimi ve bilgibilimin amaçları ve hedefleri konularında tartışmışlardır. Bu tartışmalar sonucu ortaya çıkan dört nokta dikkati çekmektedir:

1. Mesleki eğitimin özü teknikler değil, insanlardı.
2. Bilgi hizmetleri uygulamacıları ve kütüphanecilik öğretim birbirlerinin faaliyetleri ve karşılaştıkları güçlükler konusunda çok az bilgiye sahiptiler.
3. Kütüphanecilik ve bilgibilim araştırmaları, kendi başlarına özerk bir şekilde ayakta durabilirlerdi.
4. Kütüphanecilik ve bilgibilim alanlarındaki öğretim programlarının meslek uygulamalarıyla ilgisi konusunda sürekli araştırma gerekiyordu. (Mc Garry 1987: 150).

Bir öğretim programının başarılı olması, oluşturulurken, temel unsurların belirlenip tanımlanması, ihtiyaçların ortaya konulması, yeni gelişmelere uyum sağlayabilecek nitelikte olması, eğitim kuruluşu, öğretim üyeleri, meslek elemanları ve öğrenciler tarafından benimsenmesi, yeterli maddi kaynağın sağlanması gibi koşulların gerçekleştirilmesine bağlıdır. Bir program geliştirilirken, teori, uygulama ve teknikler göz önüne alınarak, bütünlüğü bir çalışma yapılmalıdır.

Pek çok ülkede, enformasyon alanındaki gelişmeler, kütüphanecilik eğitiminde, öğretim programlarında köklü değişikliklere yol açmış ve bu gelişmelere paralel olarak belli alanlarda daha derinlemesine çalışmalar yapılmaya başlanmış ve böylece anabilim dallarının açılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Endüstri için can suyu demek olan bilgiyi en iyi biçimde toplayacak, depolayacak, ulaştıracak, analizini yapacak elemanlar iş piyasasında önem kazanmışlar ve yüklendikleri sorumluluklara karşılık, geleneksel kütüphaneciye oranla daha yüksek ücretle ödüllendirilmişler ve bunun paralelinde toplumda saygınlıkları artmıştır. Bu tip elemanların yetiştirildikleri eğitim kurumlarının ders programları incelenirse bunların genelde iletişim sistemleri, bilgi akımından sorumlu kurumlar bilgisi, bilgi akış politikası, linguistik, kurumsal faktörler, enformasyon endüstrisinin ekonomik ve sosyal yönleri gibi konuları içerdiği görülür. Ayrıca, bilgi sistemlerinin analizi, kalite kontrolü, bilgi sistemlerinin değerlendirilmesi, kullanımı ve planlanması üzerinde durulan konulardır. (Sağlamtunç 1988:233)

Kütüphanecilik eğitiminin başarısı, uygulamaya yönelik gereksinimleri karşılama oranına bağlıdır. Ancak, dünyada henüz bu gereksinimleri karşılayabilecek bir eğitim programı tam anlamıyla geliştirilememiştir. Bu nedenle iş piyasasında ne tipte elemanlara ihtiyaç olduğu konusunda araştırmalar yapılmalıdır. Bu da mesleki alanda eğitim veren öğretim üyeleri ile uygulayıcı kütüphaneciler arasında oluşturulacak bilgi değişim sistemi ile sağlanabilir. Böylece ortaya çıkan işbirliği ile eğitim konusunda olumlu adımlar atılabilir ve karşılıklı olarak deneyimlerin paylaşımı ile sorunlara çözüm bulunur.

Günümüzde kütüphanecilik eğitiminde, kütüphanecilik eğitimi veren kuruluşlar, diğer bölümlerle ortak programlar takip ederek <<Eğitimsel Çoğulculuk>> (Educational Pluralism) adı verilen bir uygulama ile işgücü açığını

kapatma yoluna gitmektedirler. Örneğin Rutgers Üniversitesi'nde Gazetecilik Kitle İletişimi ve Kütüphanecilik eğitimi veren bölümler birleştirilerek yeni bir fakülte oluşturulmuştur. Amaç bilim uzmanlığı düzeyinde her üç bilim dalını da konu alan ortak programları gerçekleştirebilmektir. Batı Avustralya Teknoloji Enstitüsü'nde Kütüphanecilik Okulu İş İdaresi Bölümü'ne geçmeyi planlamaktadır. Dalhousie Üniversitesi'nde Kütüphanecilik Hizmetleri Okulu, İş İdaresi, Kamu Yönetimi ve Sosyal Hizmetler Okulu ile birlikte Yönetim Bilimleri Fakültesi'ne bağlanmıştır. (Sağlamtunç 1988: 234)

Enformasyon teknolojisindeki gelişmeler bilgiyi alma ve kullanma şeklini tamamiyle değiştirmiştir. Bu nedenle kütüphanecilik eğitiminde, esaslı düzeltmelere gidilmiş ve etkin bir eğitim programı oluşturma gereksinimi sonucunda Enformasyon Yönetimi (-ki bilgi hizmetlerinin hedefleri, bilginin optimum düzeyde izlenimi, kitle iletişimi, kullanıcı eğitimi, bilgi pazarlama, bilgi ağları, işbirliği, standartlaşma, vb.), Enformasyon Teknikleri (-ki bilginin düzenlenmesi (içerik analizi, kataloglama, sınıflama, indeksleme), özel materyallerin kullanılmasına yönelik işlemler vb.), Sistem Analizi (-ki iletişim teknolojisi, veri sağlama, seçmeli bilgi yayımı, ağ analizi, enformasyon teorisi vb.) konuları eğitim programlarının yapısına girmiştir. (Gürdal 1990: 80)

Çağdaş kütüphanecilik eğitiminin gerçekleştirilmesinde, en önemli unsurlardan biri, kütüphaneci, dokümantalist ve arşivist için geliştirilen programlar arasında mutlaka bir bağlantının bulunmasının gerekliliğidir.

1974 yılında, UNESCO tarafından geliştirilen ve üye ülkelerce benimsenen NATIS - Ulusal Bilgi Sistemi - kavramı ve yaklaşımı, ulusal bilgi sistemini oluşturan bütün bilgi kurumları (arşivler/kütüphaneler ve bilgi dokümantasyon merkezleri) arasında işbirliği, kaynak paylaşımı, ortak çalışma, standartlaşma, eşgüdüm ve uyum ilkelerinin uygulanmasını öngörmektedir. (Taner 1989: 61)

İster kütüphane, ister arşiv, ister dokümantasyon veya enformasyon merkezi olsun, hepsi aynı amaç için çalışır ve aynı işlevi yerine getirirler. Bu amaç ve işlevleri yerine getirebilmek için de benzer teknolojilerden yararlanarak, benzer işlemleri yapabilmek için benzer kuralları ve yöntemleri kullanırlar.

Bu bilgi kurumlarında görev yapan, kütüphaneci, arşivist ve dokümantalistlerin eğitim ve öğretimlerinin birlikte yürütülmesi yararlı olacaktır. Birlikte eğitim gören öğrenciler, birbirlerini daha iyi tanıma, ortak amaçlarını ve felsefelerini kavrama, bilgi hizmetinin tüm boyutları konusunda bilinçlenme imkanı bulacaklar; kendilerini ulusal bilgi sisteminin birer parçası olarak görebilme ve bunun sorumluluğunu taşıma bilincine sahip olacaklardır. (Taner 1989: 63)

Bilgi görevlilerinin eğitim ve öğretimini aynı çatı altında toplamanın diğer faydaları şunlardır: Geleceğin bilgi görevlileri aynı meslek grubundan olmanın bilinci içinde, işbirliği ve dayanışma ruhu içinde yetişecekler; mezuniyetten sonra görev yaptıkları bilgi kurumlarında bu işbirliği ve dayanışmayı sürdürecektirler. Bilgi görevlileri için ortak eğitim programları uygulamak, öğretim elemanı, derslik, eğitim malzemesi, teknoloji, uygulama laboratuvarı konularında tasarruf sağlayacaktır. Ayrıca, her üç anabilim dalının eğitimi için ayrı ayrı yatırım yapmaktansa, ortaklaşa yatırım daha geniş ve etkin olanaklar ve ekonomi sağlayacaktır. Bilgi görevlilerinin eğitimi ve öğretimindeki bu işbirliği yaklaşımı, bilgi kurumlarının, kamu otoritelerinin, devletin ve tüm ilgililerin bilgi olayına bakış açısını da olumlu yönde etkileyecektir. (Taner 1989: 63)

Bu görüşler, başta UNESCO olmak üzere, ICA, IFLA, FID, ayrıca DSE, İngiliz Kültür Kurumu, İngiliz Milli Kütüphane Kurumu ve İngiliz Kütüphaneciler Derneği tarafından düzenlenen ve desteklenen 53. IFLA Genel Konferansı öncesinde, 9-15 Ağustos 1987 tarihinde düzenlenen << Bilgi Görevlilerinin Eğitimi ve Öğretiminde Uyum>> konulu uluslararası kollokyumda ortaya konulmuş ve uluslararası düzeyde benimsenmiştir.

Bilgi görevlilerinin eğitiminde çekirdek görevi oluşturan ortak ders konuları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Bilgi kavramı/bilgi olgusu/bilgi politikası/bilgi planlaması/bilgi işbirliği
2. Bilgi kullanıcıları
3. Bilgi kaynakları/bilgi materyali
4. Bilginin ve bilgi materyalinin düzenlenmesi/denetimi
5. Saklama ve koruma
6. Bilgi hizmetleri - bilgi ürünleri
7. Araştırma yöntemleri
8. Bilgi teknolojisi
9. Yönetim/ İşletme/ Pazarlama. (Taner 1989: 65-74)

Bu uluslararası kollokyumda ders konuları ana başlıklar altında sunulmuş, ancak bu konuların ders programlarına yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri ülkelerin eğitim kurumlarına bırakılmıştır.

1987 yılında UNESCO'nun Enformasyon Çalışmaları için hazırladığı ders programı da aşağıdaki şekildedir:

1. Bilgi kavramı. Bilginin sosyal işlevi. Bilginin iletişimi (Dokümantasyon ve Enformasyon çalışmalarına genel bakış)
2. Bilgi kullanıcıları
3. İstatistik
4. Araştırma metodları
5. Bilgi kaynakları
6. Bilgi depolama ve erişim sistemleri
7. Bilgi hizmetleri
8. Elektronik bilgi işlem
9. Bilgi teknolojisinin uygulanması
10. Bilgi sistemlerinde tele-iletişim ve ağlaşma
11. Bilgi sistemleri ve bilgi hizmetlerinin yönetimi
12. Bilginin ekonomisi ve pazarlanması. (Baysal 1990: 38)

Yine 1982 yılında UNESCO tarafından yayınlanan ve Liverpool Üniversitesi arşivisti ve UNESCO'nun arşiv danışmanlarından olan Michael Cook tarafından hazırlanan, öğretim programlarındaki son gelişmeleri yansıtan RAMP raporunda, belge yönetimi ve arşiv eğitimi programı da aşağıdaki gibi bölümlendirilmiştir:

- A. Genel temel dersler
- B. Asıl meslek konuları:
  - Belge yönetimi: Arşiv yönetimi
  - Yorum bilim ve becerileri; Yönetim tarihi
- C. Enformasyon eğitimiyle ortak dersler
  - Reprografi; Bilgi depolama, erişim ve yayınlama; Bibliyografya ve bilgi kaynakları; Kullanıcı çalışmaları; Sergileme; Mevzuat; Güvenlik; Yapı düzenlenmesi ve çevre denetimi; Sistem düzenlemesi ve otomasyon.
- D. Diğer kesimlerle ortak dersler:
  - Yönetim bilimleri; İstatistik
  - Dil
  - Araştırma yöntemleri ve çevre sorunları
- E. Uygulamalı ve özel çalışmalar
- F. Seçmeli dersler: Arşiv Eğitimi
  - Saklama
  - Yayımcılık
  - Özel araçlar
  - Otomasyon. (Cook 1982: 38)

Kütüphanecilik eğitiminde, bilgi teknolojisinin getirdiği yenilikler yalnızca öğretim programları ile sınırlı kalmamış öğretim yöntemlerine de sıçramıştır. Uzun zaman yalnızca işitsel eğitim veren kuruluşlar, daha sonraları görsel ve işitsel eğitime yönelmişlerdir.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan öğretim yöntemleri "sınıfta öğretim, olayları anlatma-açıklama-yorumlama-karşılıklı konuşma-sorgulama ve tartışma, gözlemden incelemeye, araştırma ve yazılı çalışma" (Oğuz 1988: 10) yöntemleridir. Bu öğretim yöntemleri özel koşullar ve olanaklar, ayrıca eğitim kurumunun kaynak ve donanım potansiyeli göz önüne alınarak seçilmekte ve uygulanmaktadır.

Kütüphaneler, bilgi ve teknik konularındaki gelişmeler ile yapılan araştırma ve yayınlarındaki artışlarla birlikte gelişmiş, kütüphaneciler bilgi kaynaklarını toplamanın, korumanın yanısıra onlardan maksimum düzeyde yararlandırmanın sorumluluğunu da yüklenmişlerdir. Bilimsel çalışmaların yoğunlaşması ile bilgi kullanıcılarının sayısı artmış, "bilgi" olgusu gelişirken kütüphanecilerin çalışma alanı bilgi kaynağından ziyade bilginin kendisi olmuştur. Bilgi kullanıcılarının değişik bilgi ihtiyaçları ve beklentileri, hizmet politikalarının değişmesine ve kütüphanelerde yeni çalışma alanlarının ortaya çıkmasında önemli bir faktör olmuştur. Bununla beraber kütüphaneciler mesleklerini yeni isimler altında yürütmeye başlamışlardır. Aynı amacı gerçekleştirmeye yönelik hizmetler veren bilgi görevlilerinin eğitimi tüm gelişmelere paralel olarak değişiklikler göstermiştir.

Günümüzde ihtiyaç duyan kişiye, ihtiyaç duyduğu bilgiyi, uygun zaman ve kapsamda sunabilecek nitelikte eleman yetiştirebilmek amacıyla eğitim programlarında sürekli değişiklikler ve yenilikler yapılmaktadır.

BÖLÜM 3

TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ

3.1 TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİNİN TARİHÇESİ

3 Mart 1924 tarihli Şer'iye ve Evkaf Vekaletlerinin kaldırılması ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile, daha önceleri Evkaf Vekaletine bağlı olan okul, medrese ve kütüphaneler Maarif Vekaletine bağlanmıştır. Zamanın Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Dairesi Müdürü olan Hamit Zübeyr Koşay, 1925 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na sunduğu raporunda, kütüphanecilik tekniğini bilen elemanlar yetiştirilmesini ve üniversitelerde kütüphanecilik bölümleri açılmasını önermişti.

Yine 1924 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı incelemelerde bulunması amacıyla Kolombiya Üniversitesi'nden Profesör John Dewey'i Türkiye'ye davet etmiştir. Dewey yaptığı incelemelerle ilgili olarak görüşlerini içeren, "Türkiye Maarifi Hakkında Rapor" adını taşıyan bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda;

1. Gezici kütüphanelerin kurulması,
2. Bu kütüphaneler için kütüphane memurlarının yetiştirilmesi,
3. Gezici kütüphanelerden başka her okul binasında öğrencilerin ve halkın yararlanabileceği kütüphanelerin kurulması,
4. Öğretmenlik okullarının birinde kütüphaneci yetiştirilmek üzere bir kurs açılması,
5. Ayrıca, kütüphanecilerin yetiştirilmesi için seçilecek erkek ve kadınların dış ülkelere gönderilmesi.(Artukoğlu 1979: 2)

hususlarına değinilmiştir.

Türkiye'de kütüphanecilik eğitimine ilk olarak 15 Eylül 1925 yılında İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nin kurucusu ve müdürü olan, aynı zamanda yurt dışında kütüphanecilik eğitimi görmüş ilk kütüphaneci olan Fehmi Edhem Karatay'ın düzenlediği kurslar ile başlanmıştır. Yedi buçuk ay süren bu kursta İstanbul kütüphanelerinde çalışan kütüphane memurlarına, kütüphanecilikle ilgili mesleki bilgilerin verilmesi amaçlanmıştır. Bu ilk kütüphanecilik kursunun basılı bir talimatnamesi olup, ders programına yer verilmiş, üç kısımdan oluşan dersler (Ek 1) – ki bunlar: a) İdare b) Katalog Tahriri c) Kitabiyat'tır – ayrıntılarıyla gösterilmiştir. (Ötüken 1957: 2-5)

1926 yılında ilk kütüphanecilik kursunun tamamlanmasından sonra, kütüphanecilik eğitimi ile ilgili olarak 1935 yılına kadar önemli bir gelişme olmamıştır. 1935 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından " Kütüphaneler Tasnif Komisyonu", İstanbul kütüphanelerindeki yazma eserlerin basılı kataloglarını hazırlamak amacıyla kurulmuş ve başına Profesör Hellmut Ritter getirilmiştir. Ritter, "İstanbul Kütüphanelerinin Islahı İçin Umumi Plan "adlı bir rapor hazırlamış, raporunda kütüphane memurlarının üç grup halinde bulunması gerektiğini belirtmiş ve bunları şu şekilde göstermiştir;

Birinci Grup: Üniversitede bir fenni tamamen tahsil etmiş ve bundan sonra bir müddet bir kütüphanede staj yapmış olan yüksek tahsilli memurlar. Bu kategori memurlar bugün İstanbul'da yoktur ve bu gibi memurları yetiştirmek en mübrem ve en mühim bir meseledir. Müstait bir kaç gence Avrupa kütüphanelerinde tahsil ve staj yaptırmakla iyi neticeler temin edilebilir.

İkinci Grup: Birinci gruptakilerin şartlarına kısmen haiz olan memurlardır. Bunlar Avrupa dilini iyi bilen, fakat Arapça, Farsça ve Osmanlıca filoloji tahsili yapmamış olanlardır. Veyahut Arapça ve Farsça bilip, Avrupa dillerini bilmeyen zevattır. İstanbul'da bu gruba girecek bir kaç kıymetli zat mevcut ise de, yalnız bunlarla asri kütüphanecilik mümkün olamaz.

Üçüncü Grup: Yüksek tahsil görmemiş olanlar ve kütüphanecilik malumatı da olmayanlardır ki; bunlar kütüphanelerdeki mekanik ve teknik işleri görebilirler. Bu gruptan İstanbul'da bir çok memur mevcuttur.(Artukoğlu 1979: 2-3)

Türkiye'de ikinci kütüphanecilik kursu ise Ankara'daki Yüksek Ziraat Enstitüsü kütüphanesinin kurucusu ve müdürü olan Doktor Joseph Stummvoll tarafından, 1936 yılında, Enstitü kütüphanesinde başlatılmıştır. Üç ay devam eden bu kütüphanecilik kursuna çeşitli bakanlıkların kütüphane memurları ile kütüphaneciliği öğrenmek isteyen 30-40 kişilik bir grup katılmıştır. (Artukoğlu 1979: 3)

Türkiye'de kütüphanecilik alanında ilk devamlı eğitim, Almanya'da kütüphanecilik eğitimini tamamladıktan sonra Türkiye'ye dönen Adnan Ötüken tarafından başlatılmıştır. 1941 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Neşriyat Müdürlüğü görevine atanarak Ankara'ya gelen Ötüken, zamanın Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Dekan Vekili Mehmet Emin Erişirgil ile görüşerek, fakültede kütüphanecilik eğitimi yapmak ve kütüphaneci yetiştirmek istediğini belirtmiş, bu görüşmeyi takiben (1 Aralık 1941) daha sonraki haftalarda Mehmet Emin Erişirgil'in başkanlığında Adnan Ötüken, Profesör Landsberger, Profesör Raşonyi toplanarak, kursa kimlerin devam edeceğine ve nelerin okutulacağına karar vermişlerdir. Fakülte İdaresi, Fakülte'de bulunan tüm asistanlar ile birlikte ilmi yardımcılarının ve Fakülte kütüphane memurlarının kurslara mecburi olarak katılmalarını, bundan başka dışardan isteyenlerin de kurslara devam etmesini uygun görmüştü. (Ötüken 1957: 9)

1942 yılında başlatılan kurstan, ilk sene yalnızca 25 kişi kursa devam ederek mezun olmuştur. Kursların ikinci yılında (1943), kurs A ve B sınıflarına ayrılmış, üniversite ya da yüksek okul bitirenler A sınıfı derslerine 4 sömestir

katıldıktan sonra "Uzman Kütüphaneci" belgesi almaya hak kazanmışlardır. B sınıflarına üniversite, yüksek okul ve lise bitirenler sınavsız, ortaokul bitirenler sınavla girebilmiş, iki sömestirlik bir öğretim sonunda kütüphane memuru olabilmışlardır. (Baysal 1987: 19)

Kurs 1952 yılına kadar eğitime devam etmiş, 1951 yılında ekonomik nedenlerden dolayı kursun lağvedildiğinin bildirilmesinden sonra, 1952 yılında Fakülte Profesörler Kurulu, kütüphanecilik eğitiminin önemini kabul ederek, kütüphanecilik derslerinin Türk Dili ve Edebiyatı kürsüsüne bağlı seçmeli bir ders olarak verilmesine karar vermiştir. (Ötüken 1957)

Ötüken (1957:25)'e göre: "1953 senesi Türkiye'deki kütüphanecilik öğretiminin mukadderatını değiştiren bir yıl olmuş, kısa bir müddet önce Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsünün ihtiyari bir dersi olarak kabul edilen kütüphanecilik öğretimi, Fakülte Dekanlığı'nın teşebbüsü, Dekan Vekili Profesör Afet İnan'ın himmeti, Genel Kurulun kararı ve Senatonun tasdiğiyle müstakil hüviyet iktisap etmiş ve bu suretle bugünkü Kütüphanecilik Enstitüsünün temeli bilfiil atılmıştır."

1945 yılından 1980 li yıllara kadar 34 kısa süreli kurs verilmiştir. Bu kursların büyük bir çoğunluğu Kütüphaneler Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmiştir. Bu kısa süreli kurslardan başka, 1952 yılında iki ay devam eden yazma eserler kursu, 1954-1956 yılları arasında otuzar öğretmen kütüphanecinin devam ettiği iki çocuk kütüphaneciliği kursu, 1977 yılında yirmi ciltciye verilen ve 12 gün süren ciltcilik kursları düzenlenmiştir.

Kütüphanelerden yararlanmayı kolaylaştırmak ve alışkanlık haline getirmek amacıyla, Ankara Deneme Lisesi ve Gazi Eğitim Enstitüsünün İlkokul müfettişi yetiştiren Pedagoji şubesi ile Türkçe öğretmeni yetiştiren Edebiyat şubesine kütüphanecilik dersleri konmuştur. Ayrıca, Yaygın Yüksek Eğitim Kurumu (YAYKUR)'nda kütüphanecilik alanında ikişer yıllık eğitim programları düzenlenmiştir. (Artukoğlu 1979: 7-8) Ancak bu programlar halen devam etmemektedir.

Bundan başka Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak eğitim veren İstanbul Matbaa Meslek Lisesi'nde Kütüphanecilik Bölümü vardır. 4 yıllık bir eğitimden sonra mezun olan öğrenciler kütüphane teknisyeni ünvanı almaktadırlar. Bu meslek okulunda verilen mesleki dersler arasında Kütüphaneciliğe Giriş, Müracaat Hizmeti ve Kaynakları, Osmanlıca, Psikoloji, Kataloqlama, Tasnif, Belge Bilim, Yayın Türleri, Kütüphane Bina Donatımı, Yazma Eserler, Kütüphane Çevre İlişkileri, Yayın Seçme ve Sağlama, Kütüphane Yönetimi adlı dersler yer almaktadır. (1)

3.2 ANKARA ÜNİVERSİTESİ DİL VE TARİH , COĞRAFYA FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ DURUMU

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi'ne bağlı Kütüphanecilik Bölümü, Amerikan Ford Vakfının desteği ve Ankara'daki Amerikan Kütüphanesinin Müdürü Mrs. Emily Dean'in hizmet ve yardımlarıyla, 1953 yılında "Enstitü" olarak kurulmuş ve 1954-1955 öğretim

---

(1) Feridettin Atatuğ ile 9 Temmuz 1993 tarihinde yapılan görüşme.

yılından itibaren eğitime başlanmıştır. Öğretimin ilk sömestiri Adnan Ötüken'in verdiği derslerle başlamış, ikinci sömestirde Ford Vakfının gönderdiği Profesör Robert Bingham Downs da derslere başlamıştır.1960 yılından itibaren, Enstitü'nün çalışmaları olumlu bulunduğundan, Fakülte Senatosu tarafından, kürsü haline getirilmesi uygun görülmüştür. (Artukoğlu 1979:5)

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü, 1964 yılına kadar, önce Ford Vakfı, 1961 den sonra da Fulbright Vakfı'ndan gelen yabancı uzmanlardan yararlanmışır. (Ersoy 1969 : 228)

Bölümde halen lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim verilmektedir. Gürdal (1990:128)'a göre: Lisans düzeyinde verilen dersler kütüphaneciliğin önemi, toplum içindeki yeri, kütüphanelerin türleri, yönetimleri, işleyiş şekilleri, kaynak türleri ve araştırma yöntemlerini içerir. Lisansüstü düzeyde öğrencileri araştırmaya yöneltici ve kütüphaneciliğin temel sorun ve konularını ele alan dersler ve seminerler verilmektedir.

Lisans öğrencileri stajlarını,1992-1993 öğretim yılı sonuna kadar, değişik türlerdeki kütüphanelerde her yıl 80 saatten, 1., 2. ve 3. sınıfın sonunda toplam 240 saat olarak gerçekleştirmekte idiler. 1993-1994 öğretim yılından itibaren öğrencilerin stajlarını yine 1., 2. ve 3. sınıfların sonunda olmak üzere ancak her biri 120 saatten toplam 360 saat ve yine sömestir ve yaz tatillerinde gerçekleştirilmesi planlanmış ve stajların denetimi danışmanlara bırakılmıştır.

Bugün Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 3 profesör, 3 yardımcı doçent, 1 öğretim görevlisi, 2 uzman ve 5 araştırma görevlisi görev yapmaktadır. (1)

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü tarafından Arşiv Anabilim Dalı ile ilgili gerekçe, ders programı ve kadro önerisi 15.11.1988 tarihinde Dekanlığa sunulmuştur. Bu gerekçenin Üniversite Senatosu'ndan geçerek YÖK'de kabulünden sonra Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dalı'nın açılması için gerekçe, Kütüphanecilik, Arşiv, Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dalı ders programları ve üç Anabilim Dalı için kadro önerisi 20.12.1988 tarihinde sunulmuştur. (Gürdal 1990: 128)

1989-1990 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde Kütüphanecilik Ana Bilim Dalı'nın yanısıra Arşiv Anabilim Dalı ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda da öğretime başlanmıştır.

1989-1990 öğretim yılında öğretime başlayan Anabilim Dallarında 1992-1993 öğretim yılında Arşiv Anabilim Dalı ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda 9'ar öğrenci olmak üzere ilk mezunlar verilmiştir.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde halen 5 adet mikrobilgisayar bulunmaktadır. Bunlardan 4 tanesi Başbakanlık, bir tanesi de İngiliz Kültür Heyeti tarafından hediye edilmiştir.

---

(1) Oya Gürdal ve Fahrettin Özdemirci ile 20 Temmuz 1993 tarihinde yapılan görüşme.

Hediye edilen mikrobilgisayarlarla beraber "MOLLI The Advanced Library Management System" adlı bir paket programla beraber, tarama amacıyla compact-diskler de verilmiş olup, bunlardan eğitimdeki uygulamalarda yararlanılmaktadır.⁽¹⁾

1993 ÖSYS Yükseköğretim Programları Kodları ve Minimum Puanları Çizelgesi'ne göre, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde tüm anabilim dallarında Türkçe-Sosyal (TS) puanı ile öğrenci alınmakta, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda 448.463 taban puanı, Arşivcilik Anabilim Dalı'nda 450.343 taban puanı, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda 451.115 taban puanı esas tutulmaktadır.

Yine 1993-1994 öğretim yılı için, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'na 40, Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına 30'ar kişi olmak üzere toplam 100 öğrenci alınmıştır.

3.3 İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ

DURUMU

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde öğretim yapmak amacıyla bir kütüphanecilik kürsüsü kurulması için 1941 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne zamanın Kütüphaneler

---

(1) Oya Gürdal ve Fahrettin Özdemirci ile 20 Temmuz 1993 tarihinde yapılan görüşme.

Umum Müdürü Aziz Berker'in bir öneri yazısı olmuş , ancak bundan 15 sene önce Fehmi Edhem Karatay'ın başlattığı kurslar dışında, 1963 yılına kadar bir kütüphanecilik kürsüsü kurulması yolundaki çalışmalar olumlu sonuçlanamamıştır.

Baysal (1987: 6)'a göre: 14.2.1963'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphane Komisyonu Başkanı olan Prof. Dr. Cavit Baysun , Fakülte Profesörler Kurulu'na , Kütüphanecilik Bölümü kurma önerisi getirmiştir. Kurul 19.2.1963 tarihli toplantısında bölümü kurma kararı almış, karar İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun 11.7.1963 tarihli 108. oturumunda onaylanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Kütüphanecilik Bölümü kurma tasarısının gerçekleştirilmesinde en büyük katkı Almanya Köln Kütüphanecilik Enstitüsü emekli müdürü Prof. Dr. Rudolf Juchhoff ile görüşmeler yapıp, onun böyle bir kütüphanecilik bölümünün kurulmasında desteğini sağlayan Prof. Dr. Macit Gökberk'ten gelmiştir. Juchhoff gelene kadar dersler Adnan Ötüken tarafından verilmiş ve bu dersler 1964-1965 öğretim yılında da devam etmiştir.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde kütüphanecilik öğretimi yapacak olan bu birim , başlangıçta Fakülte Kuruluna "Bölüm" olarak önerilmiş ve kararın bu yolda çıkmış olmasına rağmen, sonraki yıllarda Fakülte'nin genel tutumuna bağlı olarak "Kürsü" adını taşımıştır. (Baysal 1987) 1981 yılında YÖK yasının çıkması ile beraber birim, "Bölüm" adını almıştır.

1964-1965 öğretim yılı başında Prof. Juchhoff ve asistan Meral Şenöz Alpay ikilisinden oluşan kadro, 25 öğrenci ile eğitime başlamış , ancak

kuruluşundan sonraki yıllarda bölümün en büyük sorunu , yetersiz öğretim kadrosu olmuş , dar bir kadro ile öğretim ve araştırma faaliyetleri yürütülmeye çalışılmıştır. (Baysal 1987:9)

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde halen lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim verilmektedir. Lisansüstü eğitimde araştırma-geliştirme politikası çerçevesinde çalışmalar yapılmaktadır. (Ek 3)

Baysal (1987)'a göre: 1982 yılı içinde UNESCO Arşiv Danışmanı, Liverpool Üniversitesi Arşivisti, Güneydoğu Asya'da ve Afrika'da arşiv öğretimi kuruluşlarının meydana getirilişinde katkıda bulunmuş bir uzman, Mr. Michael Cook, Kütüphanecilik Bölümü'nün düzenlediği bir konferans dizisi içinde, Edebiyat Fakültesi'nde yedi konferans verdikten sonra, Fakülteden beş öğretim üyesi: Prof. Dr. Münir Aktepe, Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Prof. Dr. Nejat Göyünç, Prof. Dr. Mübahat Kütükoğlu ve Prof. Dr. Jale Baysal, Dekanlığa başvuruda bulunmuşlar; UNESCO'dan bir uzman sağlanmasını ve Kütüphanecilik Bölümü içinde modern ve tarihsel arşiv dersleri yapılmaya başlanmasını istemişlerdir. Dekanlığın, Üniversite Rektörlüğü aracılığı ile YÖK'e ulaştırdığı dilekçeden sonra YÖK, 26.8 1983 tarihli ve 250/7166 sayılı bir yazı ile, Kütüphanecilik Bölümü'nün arşiv konuları da içinde olmak üzere bir <<Dokümantasyon Anabilim Dalı>> açmasına karar verildiğini duyurmuştur.

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde daha önceden <<Arşiv Bölümü>> kurulmuş olduğundan, Fakültenin Kütüphanecilik Bölümü bu olanaktan yararlanamamış, 1990-1991 öğretim yılında Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı için öğrenci kaydedilmiş ve derslere başlanmıştır.

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde uygulama dersleri ikinci sınıftan itibaren Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda Kütüphane Uygulamaları, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda Bilgibilim Uygulamaları adları altında ders programlarında yer almaktadır. Yine 2. sınıftan başlayarak 4. sınıfa kadar devam eden stajlar, 2. sınıfta halk kütüphanelerinde, 3. sınıfta üniversite kütüphanelerinde, 4. sınıfta ise özel kütüphanelerde (Arşiv,Belge-Bilgi Merkezleri... vb.) yapılmaktadır. Staj süresi 1 ay (147 iş saati) dir. Staj yapılacak kütüphanede/belge-bilgi merkezinde kütüphanecilik bölümü mezunu en az bir kütüphanecinin bulunması gerekmektedir. Kütüphane uygulamasının amacının, öğrencinin okulda kuramsal yada uygulamalı olarak gördüğü/göreceği konulara ilişkin bilgilerin, o kurumda, işlerliğini izleme, gözleme ve bunlara katılımının gerçekleştirilmesi olduğu düşünülecek olursa meslekten bir kütüphanecinin varolmadığı durumlarda öğrenci staja gönderilmemektedir.

Bölümde halen 1 profesör, 1 doçent, 1 yardımcı doçent, 1 doktoralı araştırma görevlisi, 5 araştırma görevlisi, 2 okutman görev yapmaktadır.

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 3 adet Macintosh, 1 adet Comodor (iş bilgisayarı), 1 adet Amstrat (iş bilgisayarı), 4 akıllı, 8 akılsız terminalden oluşan WANG Bilgisayar Sistemi, Isis, Selsus, Mikrobeta, MsWord, MsExcel, File Maker programları mevcuttur.

Kütüphanecilik Bölümü'nde öğretim yılı başında öğrencilere seviye testi uygulanarak yabancı dil düzeyleri belirlenmektedir. Öğretim yılı süresince, Kütüphanecilik Anabilim Dalı ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim

Dalı'nda mesleki terminoloji üzerinde durulmakta, metin incelemeleri ve çevirileri yapılmaktadır.(1)

1993 ÖSYS Yükseköğretim Programları Kodları ve Minimum Puanları Çizelgesi'ne göre, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde Kütüphanecilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına Türkçe-Sosyal (TS) puanı ile öğrenci alınmakta olup, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda taban puan 446.442 iken, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda taban puan 451.737dir.

1993 öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'ne, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda 80, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda 25 kişi olmak üzere toplam 105 öğrenci alınmıştır.

---

(1) Hasan S. Keseroğlu ile 2 Aralık 1993 tarihinde yapılan yazışma.

BÖLÜM 4

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ

4.1. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE BUGÜNKÜ DURUMU

Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi ve bunun sonucunda bilimsel araştırmaya dayanan yayınların da çok büyük bir hızla artması nedeni ile dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de kütüphanecilik, dokümantasyon ve enformasyon bilimleri alanlarında iyi yetişmiş araştırmacılar, yöneticiler, uygulayıcılar ve eğitimcilere duyulan ihtiyaç her geçen gün artmıştır. Bu nedenle Ankara ve İstanbul Üniversitelerinden sonra Hacettepe Üniversitesi'nde de kütüphanecilik eğitim programları açılmasına karar verilmiş ve Ekim 1972'de bilim uzmanlığı ve doktora, Ekim 1974'de lisans programlarına başlanmıştır. (Kum 1979: 171)

Hacettepe Üniversitesi'nde 1972 yılında bilim uzmanlığı ve doktora programlarına başlayana kadar, ülkemizde, yalnızca iki üniversite tarafından lisans düzeyinde eğitim verilmekteydi.

Türkiye'de kütüphanecilik bilim ve mesleğinin gelişmesini sağlamak üzere alınabilecek tedbirlerin başında mezuniyet sonrası seviyede kütüphanecilik eğitimi verecek olanakların geliştirilmesi gelmektedir. Bu gerçekleştirilebildiği takdirde ülkemizde uzman ve doktora yapmış kütüphaneciler kadrosu yetiştirilebilecek ve böylece lisans seviyesinde eğitim yapmakta olan bölümlerin programlarını daha da genişletecek ve bunlara yenilerinin katılmasını sağlayacak bir ortam yaratılabileceği olacaktır. (Kum 1970:167)

Profesör Doktor İlhan Kum'un 1970 yılında hazırladığı " Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi" adlı doktora tezinde ortaya koyduğu bu görüşler Hacettepe Üniversitesi tarafından kabul edilmiş ve bilim uzmanlığı ve doktora düzeyinde eğitime başlanmıştır.

Kütüphanecilik bölümünün kurucu öğretim kadrosu Dr. İlhan Kum, Thomas Minder, Dr. Benjamin Whitten Jr., Dr. Adil Artukoğlu, Nilüfer Tuncer, Phyllis Lepon Erdoğan'dan meydana geliyordu.(Sağlamtuç 1983: 68)

Yüksek lisans programında, kütüphaneciliğin çeşitli alanlarında araştırmalar yapabilecek ve yenilikler sunabilecek, çözümler getirebilecek kişilerin yetiştirilmesi amaçlanırken, doktora programında kütüphanecilik alanında ileri düzeyde çalışma ve araştırmalar yapılmaktadır.

Kütüphanecilik Bölümü kurulurken, 20. yüzyılın başlarından itibaren görülen, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri ve yenilikleri izleyebilecek, bilginin kitaptan farklı olarak, kitap dışı diğer materyaller üzerine de kaydedildiği günümüzde, her türlü dokümanı toplayacak, kaydedecek ve kullanıcıya sunabilecek kütüphanecilerin yetiştirilmesi esas tutulmuştur. (Sağlamtuç 1983: 70-71)

Bölümün ilk kurulduğu yıllarda, Hacettepe Üniversitesi öğrencileri, lisans eğitimine başlamadan önce İngilizce hazırlık sınıflarında bir yıl süreli olarak, İngilizce öğrenmekte idiler. Bu durum Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri içinde geçerliydi. Bu uygulama, 1982 -1983 öğretim yılından itibaren programlardan kaldırılmış olmakla beraber, 1993-1994 öğretim yılı itibarıyla Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde

Kütüphanecilik, Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarında, İngilizce hazırlık eğitimine tekrar başlanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nün kuruluş yıllarında uygulanmakta olan öğretim programı zaman içerisinde, kütüphanecilik bilim ve mesleğinde görülen sürekli değişim ve gelişime paralel olarak eksiklik ve aksaklıkları telafi ederek farklılaşmalar göstermiş ve günümüze kadar gelerek son şeklini almıştır.

Bölümde halen 3 profesör, 1 doçent, 4 yardımcı doçent, 2 uzman (biri doktor), 2 doktor araştırma görevlisi, 3 araştırma görevlisi (doktora çalışmaları devam eden) görev yapmaktadır.⁽¹⁾

Kütüphanecilik Bölümü'nde İngiliz Kültür Heyeti'nin hediye ettiği ve Üniversite Rektörlüğü kanalıyla satın alınan, iki adet bilgisayar bulunmaktadır. Bilgisayarlar, yeterli sayıda olmadığı için uygulamada kullanılamamakta, tarama yapmak ve öğretim üyelerinin bilimsel çalışmaları ile idari yazışmalar için kullanılmaktadır.

1993 ÖSYS Yükseköğretim Programları Kodları ve Minimum Puanları Çizelgesi'ne göre, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde Kütüphanecilik, Arşivcilik, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarına Türkçe-Sosyal (TS) puanı ile öğrenci alınmış, Kütüphanecilik Anabilim Dalı'nda minimum puan 451.641, Arşivcilik Anabilim Dalı'nda 449.434, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'nda 456.376 şeklinde olmuştur.

---

(1) Ahmet Çelik ile 12 Ocak 1994 tarihinde yapılan görüşme.

Bölüm'e 1993-1994 öğretim yılında, üç anabilim dalına da yirmişer öğrenci olmak üzere toplam 60 öğrenci kabul edilmiştir. Ancak Bölüm'e öğrenci alınırken, bir yıl süreli "İngilizce Hazırlık Programı" uygulaması da başlatılmıştır. Yükseköğretim programlarının koşul ve açıklamalarında belirtildiği üzere, hazırlık sınıfı, öğretim süresi sütununda gösterilen yıllara dahil değildir ve İngilizce yeterlik sınavını başaranlar doğrudan birinci sınıfa alınırlar. Ayrıca öğrenciler tarafından, diploma için gerekli ders kredilerinin en az 1/3'ünün İngilizce dilinde verilen derslerden alınması zorunludur.

4.2. 1992-1993 ÖĞRETİM YILI'NDA UYGULANAN KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİM PROGRAMI

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, kütüphanecilik meslek ve bilimini tanımaya yönelik olarak, eğitimlerinin ilk yılında hem güz hem de bahar semestirinde Kütüphaneciliğe Giriş ile Kitap ve Kütüphane Tarihi adlı dersleri zorunlu olarak almaktadırlar. Üçer krediye sahip olan bu iki dersin dışında, güz semestirinde Sosyal Antropolojiye Giriş, Psikolojiye Giriş, bahar semestirinde Bilim Tarihi, hem güz hem de bahar semestirinde Uygulamalı Temel İstatistik olmak üzere kütüphanecilik bölümü öğrencilerinin, sosyal ve kültürel gelişimlerine faydalı olacak, yapılacak her türlü bilimsel araştırma ile mesleğin uygulanmasında gerekli olduğuna inanılan bölüm dışı dersler verilmektedir. Kütüphanelerdeki nadir eser koleksiyonları ile eski harfli yayınların kütüphaneciler tarafından kolaylıkla okunabilmesine imkan sağlamak amacı ile birinci ve ikinci sınıfların her iki semestirinde de verilen üç krediye sahip, Osmanlıca dersi yine

öğrenciler tarafından zorunlu olarak alınması gereken dersler arasındadır. Ayrıca Türk Dili, Yabancı Dil (İngilizce) ile Güzel Sanatlar ya da Beden Eğitimi derslerinden biri eğitimin birinci yılında alınması gereken derslerdendir. Toplam olarak birinci sınıfın güz semestirinde 22 kredi değerinde 9 ders, bahar semestirinde ise 19 kredi değerinde 8 ders alınmaktadır.

Bölüm'de, kütüphanecilik eğitiminin ikinci yılında, bir kütüphane koleksiyonunun kataloglanması ve sınıflandırılması ile ilgili tekniklerin ve sistemlerin öğretildiği Kataloglama ve Sınıflama dersi, üçüncü ve dördüncü semestirlerle birlikte dördüncü sınıfın bahar semestirinde teorik olarak verilmektedir. İkinci sınıfın her iki semestirinde de bu dersin kredi değeri üç iken, dördüncü sınıfın bahar semestirinde aynı dersin kredi değeri birdir. Kataloglama ve Sınıflama dersini teorik olarak alan Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, ikinci sınıfın bahar semestirinde ve üçüncü sınıfın güz semestirinde aynı dersi bir kredi değerindeki Kataloglama ve Sınıflama Uygulama adı altında almaktadırlar. Çeşitli müracaat kaynaklarının incelenmesi ve bibliyografya hazırlama tekniklerinin öğretildiği Müracaat ve Bibliyografya dersi de ikinci sınıfın güz ve bahar semestirlerinde teorik olarak verilmektedir. Üç kredi değerindeki bu teori dersinin üçüncü sınıfın güz semestirinde ve dördüncü sınıfın bahar semestirinde birer krediye sahip uygulama dersi de kütüphanecilik bölümü öğrencileri tarafından zorunlu olarak alınmaktadır. İkinci sınıfın güz semestirinde bilimsel araştırmalarda uygulanan teknik ve yöntemlerin incelendiği Araştırma Metodları dersi, bahar semestirinde ve üçüncü sınıfın güz semestirinde kütüphanelerde uygulanan işlemlerin tanıtıldığı ve yayın seçimi ilkelerinin öğretildiği iki kredi değerindeki Kütüphane İşlemleri dersleri verilmektedir. Yine ikinci sınıfın güz semestirinden başlayarak üçüncü sınıfın bahar semestirinin sonuna üç kredili

Arapça dersi bölüm içi dersi olarak verilmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Yabancı Dil (İngilizce) ile Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi derslerinden biri ikinci sınıfın her iki döneminde zorunlu ders olarak Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerine verilmektedir. İkinci sınıf öğrencileri, güz döneminde 16 kredi değerinde 7 ders, bahar döneminde yine 16 kredi değerinde 8 ders almaktadırlar.

Eğitimin üçüncü yılında, güz sömestirinde ve bahar sömestirinde meslek dersi olarak iki kredi değerindeki Araştırma Kütüphaneleri dersi ile üç kredi değerindeki Nadir Eserler ve Nadir Eserler Kütüphaneciliği dersleri ile bahar sömestirinde üç kredi değerindeki Süreli Yayınlar ve Kütüphanecilikte Programlamaya Giriş dersleri ve iki kredi değerindeki Çocuk Kütüphaneleri dersleri verilmektedir. Güzel Sanatlar veya Beden Eğitimi derslerinden biri yine birinci ve ikinci sınıflarda olduğu gibi zorunlu olarak alınmaktadır. Bölümüçi seçmeli dersler kapsamında yer alan Almanca ve Fransızca dil dersleri de üçüncü sınıftan başlayarak dördüncü sınıfın sonuna kadar zorunlu olarak Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri tarafından alınmaktadır. Kütüphanecilik Bölümü'nde eğitim gören öğrenciler, üçüncü sınıfın güz sömestirinde 13 kredi değerinde 8 ders, bahar sömestirinde 16 kredi değerinde 7 ders almaktadırlar.

Dördüncü yılda, güz döneminde meslek dersi olarak Kitap Dışı Materyaller ve Halk Kütüphaneleri, bahar sömestirinde Okul Kütüphaneleri ve Kütüphane Otomasyonu dersleri verilmektedir. Bu meslek derslerinden Kitap Dışı Materyaller dersi ile Kütüphane Otomasyonu dersi üç krediye, Halk Kütüphaneleri dersi iki krediye, Okul Kütüphaneleri dersi ise bir krediye sahiptir. Güz döneminde üç kredi değerindeki Nadir Eserler ve Nadir Eserler

Kütüphaneciliği ile Dokümantasyon derslerinden biri ve bahar döneminde ise yine üç kredi değerindeki Nadir Eserler ve Nadir Eserler Kütüphaneciliği ile Arşiv derslerinden biri bölümiçi seçmeli dersler kapsamında yer aldıklarından seçmeli zorunlu ders olarak alınmaktadırlar. Yönetimin tarihi, temel ilkeleri, teknikleri ile kütüphanecilikle ilgili olan kanun ve yönetmeliklerin gösterildiği Yönetim Teknikleri ve Mevzuatı dersi de dördüncü sınıfın hem güz hem de bahar s6mestirlerinde alınması gereken, üç kredi değerindeki meslek dersleri arasındadır. Dördüncü sınıfın güz s6mestirinde ve bahar s6mestirinde 15 er krediye sahip, 7'şer ders Kütüphanecilik Bölümü 6ęrencileri tarafından alınmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fak6ltesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 6ęrencinin okulda kuramsal yada uygulamalı olarak gördüğü konulara ilişkin bilgilerini, uygulamada izleme olanağı veren staj programları, 4 yıllık lisans eğitimi süresince iki defa gerçekleştirilmektedir. 6ęrenciler akademik ders programlarının gereği olarak, ilk iki yıl (4 s6mestre) sonunda birinci, üçüncü yıldan (6. s6mestre) sonra da ikinci stajlarını uygulamak zorundadırlar. (Baydur 1989: 82-83)

Kütüphanecilik Bölümü 6ęrencileri ilk stajlarını Hacettepe Üniversitesi Tıp Merkezi Kütüphanesi, Beytepe Merkez Kütüphanesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kütüphanesi olmak üzere üç üniversite kütüphanesinin birinde, ikinci stajlarını ise Bilkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İngiliz Kültür Heyeti, Avrupa Ekonomik Topluluğu, İhracatı Geliştirme Merkezi, Maden Tetkik Arama, Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Kütüphane, Ankara Üniversitesi Tıp Fak6ltesi, Atatürk Kültür Merkezi, Türkiye Büyük Millet Meclisi kütüphanelerinden birinde yapmaktadırlar. Staj yapılacak kütüphaneler staj

koordinatörü tarafından belirlenmekte, öğrenci ve kütüphanelerin istekleri de dikkate alınmaktadır. İlk stajda öğrencilerin kütüphanelerin tüm teknik özelliklerini öğrenmesi amaçlandığından, üniversite kütüphaneleri tercih edilmiştir. İkinci stajda ise öğrencilerin değişik türdeki kütüphaneleri, amaçlarını, çalışmalarını tanımaları amaçlanmaktadır.

Stajlar sonunda, kütüphane yöneticileri Bölüm tarafından gönderilen değerlendirme formlarını doldurup tekrar Bölüm'e gönderirler; ayrıca öğrenciler de stajları ile ilgili olarak rapor hazırlarlar. Bir kredi değerinde olan stajların yapılması zorunlu olup, başarı gösteremeyen yada stajı eksik olan öğrenciler mezun olamazlar. Birinci stajın notları üçüncü sınıfın güz döneminde, ikinci stajın notları dördüncü sınıfın güz döneminde verilir.

4.3. 1993-1994 ÖĞRETİM YILINDAN İTİBAREN UYGULANACAK OLAN KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİM PROGRAMI

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü, çağdaş gereksinimler doğrultusunda bilgi görevlileri yetiştirmek amacıyla, bölüm çatısı altında, kütüphanecilik, arşiv, dokümantasyon ve enformasyon anabilim dallarının açılması ile ilgili öneriyi Fakülte Kurulu'na sunmuş, öneri Fakülte Kurulu'nda onaylandıktan sonra Üniversite Senatosu'na ve daha sonra da Üniversitelerarası Kurul' a gitmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1991-1992 öğretim yılında resmi olarak açılan Kütüphanecilik Anabilim Dalı, Arşivcilik Anabilim Dalı ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı'na

İngilizce hazırlık eğitimiyle birlikte 1993-1994 öğretim yılında öğrenci alınması planlanmış ve bu konuyla ilgili olarak hazırlıklar tamamlanmıştır.

Bölümdeki öğretim üyelerinin düzenlediği ortak toplantılar sonucunda, bazı yeni derslerin açılması, bazı derslerin daha kapsamlı hale getirilmesi, bazı derslerin kapsamının daraltılması, bazı zorunlu derslerin de zorunluluktan kurtarılarak seçmeli dersler haline getirilmesi kararlaştırılmıştır.⁽¹⁾

Verilecek olan eğitim programına yönelik olarak her üç anabilim dalı için, lisans eğitiminin ilk iki yılını kapsayacak biçimde ortak derslerden oluşan bir ders programı hazırlanmıştır.

Bu program çerçevesinde Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde eğitime başlayacak üç anabilim dalı öğrencileri de, eğitimlerinin ilk yılının her iki semestirinde üç kredi değerindeki Belge ve Bilgibilime Giriş, İletişim ve Toplum, iki kredi değerindeki Bilgi Kaynakları ile Kullanıcı Grupları ve Özellikleri adları altında yer alan dersleri zorunlu olarak alacaklardır. Ayrıca güz semestirinde Bilgisayara Giriş, bahar semestirinde Programlama adlı ders dili İngilizce olan dersler, öğrenciler tarafından alınması zorunlu olan dersler arasındadır.

Kütüphanecilik, Arşivcilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı öğrencileri, eğitimlerinin ikinci yılında, birinci sınıfın bahar semestirinde başlayan Programlama dersini bu semestirde üç krediye sahip bir ders iken, ikinci yılın güz ve bahar semestirlerinde bu kez iki kredili bir ders olarak tekrar zorunlu ders kapsamında alacaklardır. Programlama dersinin, ders dili

---

(1) Ahmet Çelik ile 14 Eylül 1993 tarihinde yapılan görüşme.

yine İngilizce'dir. Öğrenciler ayrıca her iki sömestirde üç kredi değerinde olan Araştırma Yöntemleri, İstatistik, Bilginin Organizasyonu ve Bilgi Erişim Kaynakları adlı dersleri alacaklardır.

Eğitimin her iki yılında da Mesleki İngilizce dersi, 4 sömestir boyunca iki kredili ve alınması zorunlu dersler arasında yer almaktadır.

BÖLÜM 5
BULGULAR

5.1. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE
UYGULANAN ANKET SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencilerinin toplam mevcudu 49 kişidir. Tüm öğrenciler arasında ankete katılan öğrenci sayısı 37 kişi olup, ankete katılan öğrencilerin oranı %75.5 şeklindedir.

1. Cinsiyetiniz

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Kız	23	62.16
Erkek	14	37.84
	-----	-----
	37	100.0

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü, 1992-1993 öğretim yılı 4. sınıf öğrencilerinden ankete katılan 37 kişi arasında 23 kız (%62.16), 14 erkek (%37.84) öğrenci bulunmaktadır.

2. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nda Kütüphanecilik Bölümü kaçınıcı tercihinizdi?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
1-5	4	10.8
6-10	7	18.9
11-18	26	70.3
	-----	----
	37	100.0

Ankete katılan kütüphanecilik bölümü 4. sınıf öğrencilerinden, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nda kütüphanecilik bölümünü 1-5 sırada tercih edenlerin oranı %10.8 olarak belirlenmiştir. Bölüm ile ilgili tercihleri 6-10 arasında olanlar %18.9, 11-18 arasında olanlar ise %70.3 oranındadır.

3. Kütüphanecilik Bölümünü kazandıktan sonra tekrar Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na girdiniz mi?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	14	37.8
Hayır	23	62.2
	-----	----
	37	100.0

Kütüphanecilik Bölümü'nü kazandıktan sonra Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na, öğrencilerin %62.2'si tekrar girmediklerini belirtmişlerdir.

4. Cevabınız "Evet" ise, neden?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kisi</u>	<u>%</u>
Daha iyi bir bölüme girmek için	7	50.0
Sevmedim	4	28.7
Bölümde verilen eğitimi yetersiz buldum	---	00.0
Açıklama:		
İdealim olan bölümü kazanmak için	2	14.2
İkinci üniversiteyi okumak için	1	7.1
	----	-----
	14	100.0

Sınava girenlerin, %50'si daha iyi bir bölümü kazanmak için, %28.7'si bölümü ve mesleği sevmediklerinden dolayı, %14.2'si ideali olan bölümü kazanmak için, %7.1'i ise ikinci bir üniversite okumak amacıyla tekrar sınava girdiklerini açıklamışlardır.

5. Tekrar sınava girseniz Kütüphanecilik Bölümü'nü kaçınıcı sırada tercih ederdiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kisi</u>	<u>%</u>
1-5	8	21.6
6-10	6	16.2
11-18	5	13.5
Tercih etmezdim	18	48.7
	----	-----
	37	100.0

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 4 yıl süresince eğitim gören kütüphanecilik meslek ve felsefesini tanıdıklarına inanılan öğrenciler arasında, tekrar sınava girerlerse Kütüphanecilik Bölümü'nü 1-5 arasında tercih edeceklerin oranı %21.6 dır. Bu da göstermektedir ki öğrencilerin sadece %10.8'i tercih sıralarını yükselterek, kütüphanecilik bölümüne 1-5 arasındaki tercihleri içinde yer vermişlerdir. Tercihleri 6-10 arasında olanların oranı %16.2, 11-18 arasında olanların oranı ise %13.5 dir. Öğrenciler arasında %48.7'si tekrar sınava girerlerse Kütüphanecilik Bölümü'nü tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir.

6. Cevabınız "Tercih etmezdim" ise, neden?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Kütüphanecilik mesleğinin tanıtım eksikliğinin olması, mesleğe gereken önemin verilmeyişi	2	11.1
Eğitim düzeyinin yetersizliği ve eksikliği	5	27.8
Kütüphanecilik mesleğini sevmeme	5	27.8
Maddi ve manevi tatminsizlik	6	33.3
	-----	-----
	18	100.0

Tekrar sınava girerlerse kütüphanecilik bölümünü tercih etmeyeceklerini belirten öğrenciler arasında, %11.1'i kütüphanecilik mesleğinin tanıtım eksikliğinin olması, mesleğe gereken önemin verilmemesini, %27.8'i eğitim düzeyinin yetersizliği ve eksikliğini, yine %27.8'i kütüphanecilik mesleğini sevmediklerini, %33.3'ü ise mesleki açıdan maddi ve manevi tatminsizliği buna neden olarak göstermişlerdir.

7. Çağdaş gereksinimler doğrultusunda, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümünde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı, Arşivcilik Anabilim Dalı ile Enformasyon ve Dokümantasyon Anabilim Dalı açılmasını, eğitimin niteliği ve ihtisaslaşma açısından gerekli buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	35	94.5
Hayır	2	5.5
	-----	-----
	37	100.0

Çağdaş gereksinimler doğrultusunda, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde, Kütüphanecilik Anabilim Dalı, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı, Arşivcilik Anabilim Dalı'nın açılmasını, ankete katılan öğrencilerin %94.5'i, eğitimin niteliğini etkilemesi ve ihtisaslaşma açısından gerekli bulmaktadır. Öğrencilerin %5.5'i, bu konuyla ilgili olarak olumsuz cevap vermiştir.

8. Dört yıllık lisans eğitimine başlamadan önce, İngilizce hazırlık sınıfının bulunmasını önemli buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	37	100.0
Hayır	----	000.0
	-----	-----
	37	100.0

Kütüphanecilik bölümü öğrencilerinin tamamı, 4 yıllık lisans eğitimine başlamadan önce, İngilizce hazırlık sınıfının bulunması gerektiğini savunmuşlardır.

9. Lisans eğitimi süresince, özellikle temel olan mesleki derslerde İngilizce eğitimin verilmesini faydalı buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	34	91.9
Hayır	3	8.1
	-----	-----
	37	100.0

Öğrencilerin %91.9'u lisans eğitimi süresince, özellikle temel olan mesleki derslerde İngilizce eğitimin verilmesini faydalı bulduklarını belirtmişlerdir.

10. Kütüphanecilik alanında, enformasyon çağının gereklerine uygun olarak, teknolojik gelişmelere yönelik eğitim verilmesini faydalı buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	37	100.0
Hayır	----	000.0
	----	-----
	37	100.0

Kütüphanecilik alanında, enformasyon çağının gereklerine uygun olarak, teknolojik gelişmelere yönelik eğitim verilmesi, ankete katılan tüm kütüphanecilik bölümü öğrencileri tarafından kabul görmüştür.

11. Kütüphanecilik eğitiminde teknolojik materyallerin (gör-ışit, bilgisayar) kullanılmasını gerekli görüyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	37	100.0
Hayır	----	000.0
	----	-----
	37	100.0

Kütüphanecilik eğitiminde teknolojik materyallerin(görsel-ışitsel araç ve gereçler, bilgisayar vb.) kullanılması yine ankete katılan deneklerin tamamı tarafından gerekli görülmüştür.

12. Kişisel ilgi alanlarına yönelik olarak, seçmeli derslerin lisans programında yer alması, eğitimin niteliğini olumlu olarak etkiler mi?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	33	89.2
Hayır	4	10.8
	----	-----
	37	100.0

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü 4. sınıf öğrencileri, kişisel ilgi alanlarına yönelik olarak, seçmeli derslerin lisans programında yer almasının eğitimin niteliğini olumlu olarak etkilediği görüşünde büyük oranda (%89.2) birleşmişlerdir.

13. Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Öğrencinin ilgi alanına ve yeteneğine yönelik olarak değişik bölümlerden ders alma imkanının sağlanması	10	27.0
Belli konularda uzmanlaşma sağlanması	3	8.1
Sosyal ve kültürel gelişimin sağlanması	4	10.8
Seçmeli ders olmamalıdır	2	5.5
Cevap yok	18	48.6
	----	-----
	37	100.0

Öğrencinin ilgi alanına ve yeteneğine yönelik olarak değişik bölümlerden ders alma imkanının sağlanması (%27), belli konularda uzmanlaşma sağlanması (%8.1), sosyal ve kültürel gelişimin sağlanmasının (%10.8) hem eğitimleri hem de sonraki mesleki yaşamlarında faydalı olacağını belirten deneklerden %5.5'i "seçmeli ders olmamalıdır" derken, %48.6'sı bu konuda öneride bulunmamıştır.

14. Uygulamalı derslerin saatlerini uygun buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	9	24.3
Hayır	28	75.7
	----	-----
	37	100.0

Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, teoride öğrendikleri bilgileri, pratikte uygulama imkanı buldukları uygulama ders saatlerini yetersiz (%75.7) bulmuşlardır.

15. Cevabınız "Hayır" ise, önerileriniz nelerdir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Daha iyi öğrenmek ve kalıcılık için uygulamalı derslerin saatleri arttırılmalı	20	54.0
Uygulama yaparken şube sayıları daha iyi anlamak, kaynakları daha rahat kullanabilmek için ikiden (3'e, 4'e vb.)yükseltilmeli	4	10.8
Yalnız basılı kaynaklara yönelik değil de gör-ışit araçlarına da yönelik olarak uygulama saatleri olmalı	3	8.2
Cevap yok	10	27.0
	----	-----
	37	100.0

Bu konuyla ilgili olarak; daha iyi öğrenmek ve kalıcılık için uygulamalı derslerin saatlerinin arttırılması (%54), kaynakları daha iyi tanımak ve anlamak, ayrıca rahat kullanabilmek için, uygulama yaparken şube sayılarının ikiden 3'e, 4'e vb. yükseltilmesi (%10.8), yalnız basılı kaynaklara yönelik değil de gör-ışit araçları ve bilgisayar kullanımına da yönelik olarak uygulama saatlerinin yapılması şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Ankete katılan öğrencilerden %27'si bu konuda yorum yapmamıştır.

16. Lisans eğitimi boyunca okutulmasında fayda gördüğünüz dersler var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Halkla ilişkiler	3	8.1
Psikoloji (eğitim psikolojisi, psikolojik danışmanlık)	2	5.4
Mesleki İngilizce	19	51.3
Sosyoloji, Felsefe	2	5.4
Gör-İşit Araçlarının Kullanımı, Bilgisayar Uygulama	10	27.0
Cevap yok	13	35.1

Lisans eğitimi süresince okutulmasında fayda gördükleri dersler için, Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerinden, %51.3'ü Mesleki İngilizce, %27'si Gör-İşit Araçlarının Kullanımı, Bilgisayar Uygulama, %8.1'i Halkla İlişkiler, %5.4'ü Psikoloji (Eğitim Psikolojisi, Psikolojik Danışmanlık vb.), %5.4'ü Sosyoloji, Felsefe adları altındaki derslerin eğitim programlarında yer almasını istemişler, bu konuda öğrencilerin %35.1'i öneride bulunmamıştır.

17. İkinci ve üçüncü sınıfların sonunda gerçekleştirilen stajların, uygulama zamanlarını ve sürelerini uygun buluyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	13	35.1
Hayır	24	64.9
----	----	-----
	37	100.0

Ankete katılan deneklerin %64.9'u ikinci ve üçüncü sınıfların sonunda gerçekleştirilen stajların, uygulama zamanlarını ve sürelerini uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir.

18. Eğer uygun bulmuyorsanız, önerileriniz nelerdir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
4 hafta yerine 6 veya 8 hafta olabilir	2	8.3
Ocak-Mart ayları arasında gerçekleştirilebilir	2	8.3
Bir akademik yıl içinde, part-time olarak çalışılabilir	16	66.6
İki staj yerine, her sene sonunda bir staj yapılabilir	3	12.6
Açıklama:		
4. sınıf staj için ayrılabilir	1	4.2
	----	-----
	24	100.0

Konuyla ilgili olarak deneklerin %66.6'sı stajların bir akademik yıl içinde part-time çalışarak gerçekleştirilmesinin en iyi yöntem olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Öğrencilerin %8.3'ü stajların 4 hafta yerine 6 veya 8 hafta olabileceğini, %8.3'ü Ocak-Mart ayları arasında uygulanabileceğini, %4.2'si ise son sınıfın staj için ayrılabilceğini belirtmişlerdir.

19. Özellikle temel olan mesleki derslerde, ders notlarını içeren basılı kaynakların bulunmasının gerekliliğine inanıyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	36	97.3
Hayır	1	2.7
	----	-----
	37	100.0

Temel olan mesleki derslerde, ders sürelerinin not yazdırma ile geçmesi, tartışma ortamının olmaması, öğrencilerin sınıf içi aktivitesini, araştırma çalışmalarını engellediği gibi nedenlerden dolayı, öğrencilerin %97.3'ü ders notlarını içeren basılı kaynakların bulunması gerektiğini savunmuşlardır.

20. Kütüphanecilik lisans eğitiminde, öğrenciyi ezbercilikten, dersleri monotonluktan kurtarmak ve aktif olmayı sağlamak amacı ile aşağıda verilen seçeneklerden hangilerinin en faydalı olacağına inanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Daha sonra sınıfta tartışılmak üzere okuma ödevlerinin verilmesi	10	27.0
Sınıfta okuma ve bunu yorumlayarak tartışma	10	27.0
Deneyimli kütüphanecilerin sınıfları ziyaret etmeleri veya görüşme yoluyla kütüphanecilerle iletişim kurulması	30	81.0
Gözlemler, incelemeler	18	48.6

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Öğrencilerin seminer vermesi	14	37.8
Araştırma ödevlerinin arttırılması	5	13.5
Uygulamalara ağırlık verilmesi	34	91.8
Diğer (Açıklama)	---	00.0

Kütüphanecilik lisans eğitiminde, öğrenciyi ezbercilikten, dersleri monotonluktan kurtarmak ve aktif olmak amacıyla, özellikle uygulamalara ağırlık verilmesi (%91.8), deneyimli kütüphanecilerin sınıfları ziyaret etmeleri veya görüşme yoluyla kütüphanecilerle iletişim kurulması (%81), gözlemler ve incelemeler yapılması (%48.6) en çok ilgi toplayan öğretim yöntemleri olmuştur.

Ayrıca, daha sonra sınıfta tartışılmak üzere okuma ödevlerinin verilmesi (%27), sınıfta okuma ve bunu yorumlayarak tartışma (%27), öğrencilerin seminer vermesi (%37.8), araştırma ödevlerinin arttırılması (%13.5), tercih edilen öğretim yöntemleri arasında yer almıştır.

21. Kütüphanecilik alanında çağdaş eğitimin gerçekleştirilmesi ile ilgili önerileriniz nelerdir? (Birden fazla öneride bulunabilirsiniz.)

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
İngilizce hazırlık ve mesleki İngilizce	11	29.7
Bilgisayar ve gör-ışit araçlarının eğitime girmesi	10	27.0
Uygulamalı ders saatlerinin arttırılması	9	24.5
Sağlıklı ve çağdaş eğitim için mesleki bilinç oluşturulmalı	2	5.4
Dersler monoton olmamalı, ezbercilikten uzak olmalı ve öğrenci aktif hale getirilmeli	6	16.2

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Ders programları değiştirilmeli, yenilenmeli ve ihtisaslaşma sağlanmalı	4	10.8
Yorum yok	10	27.0

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, kütüphanecilik alanında çağdaş eğitimin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, İngilizce hazırlık sınıfının bulunması ve Mesleki İngilizce derslerinin (%29.7), bilgisayar ve gör-ışit araçlarının aktif olarak kullanılmalarına imkan verecek derslerin (%27) eğitim programına dahil edilmesini öncelikli olarak gerekli görmektedirler. Öğrencilerin %24.3'ü uygulamalı ders saatlerinin ve kapsamalarının artırılması, %5.4'ü sağlıklı ve çağdaş bir eğitim için herşeyden önce mesleki bilincin oluşturulması gerektiğini, %16.2'si derslerin ezbercilikten uzak olması, monoton olmaması ve öğrencilerin aktif hale getirilmelerinin çağdaş bir eğitim için önemli olduğunu belirtmişler, %10.8'i ise ders programlarının değiştirilmesi, yenilenmesi ve eğitimde ihtisaslaşma sağlanması gerektiğini savunmuşlardır. Ankete katılan öğrencilerin %27'si bu konuyla ilgili yorumda bulunmamıştır.

5.2. UYGULAYICILARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER NETİCESİNDE
ELDE EDİLEN BULGULAR

5.2.1. ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN
GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
Farketmez	5	100.0
	-----	-----
	5	100.0

Ankara Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde görev yapan meslekten yöneticiler, işe kütüphaneci alırken, üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında bir tercih yapmamaktadırlar.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama: ----

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	5	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	5	100.0

Üniversitelerin kütüphane yöneticilerinin tamamı, eğitim vermekte olan kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde olduklarını belirtmişlerdir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Beklentilerinizi onlara yansıtıyorsunuz	1	20.0
Mezunlar hakkındaki düşüncelerinizi iletirsiniz	1	20.0
Diğer:		
Stajlar ve stajyerler ile ilgili görüş bildiriliyor	3	60.0
	-----	-----
	5	100.0

Yöneticilerin %20'si beklentilerini kütüphanecilik bölümlerine yansıttıklarını, %20'si mezunlar hakkındaki düşüncelerini ilettiklerini, %60'ı ise stajlar ve stajyerler hakkında görüş bildirdiklerini ifade etmişlerdir.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Uyum	2	40.0
Sorumluluk	2	40.0
Ciddiyet	1	20.0
Çalışkanlık	1	20.0
Deneyim	1	20.0
Ekip halinde çalışabilme	1	20.0
Modernlik	1	20.0
Açık fikirlilik	1	20.0

Meslekten yöneticiler, işe aldıkları kütüphanecilerin, uyumlu (%40) ve sorumluluk duygusuna sahip (%40), çalışkan (%20), ciddi (%20), deneyimli (%20), ekip halinde çalışma kabiliyetine sahip (%20), modern (%20) ve açık fikirli (%20) olmasının gerektiğini dile getirmişlerdir.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız)

Ankara Üniversitesi

1. Meslek Bilgisi
2. Yabancı Dil Bilgisi
3. Teknoloji Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

Bilkent Üniversitesi

1. Meslek Bilgisi
2. Yabancı Dil Bilgisi
3. Teknoloji Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

Gazi Üniversitesi

1. Meslek Bilgisi
2. Yabancı Dil Bilgisi
3. Teknoloji Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

Hacettepe Üniversitesi

1. Teknoloji Bilgisi
2. Meslek Bilgisi
3. Yabancı Dil Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

1. Yabancı Dil Bilgisi
2. Meslek Bilgisi
3. Konu Bilgisi
4. Teknoloji Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

İşe aldığınız eleman neleri bilmelidir şeklindeki soruya, Bilkent, Gazi ve Ankara Üniversitesi kütüphane yöneticileri, sırasıyla meslek bilgisi, yabancı dil bilgisi, teknoloji bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi şeklinde cevap vermişlerdir. Hacettepe Üniversitesi kütüphane yöneticisi öncelikle teknoloji bilgisi, daha sonra meslek bilgisi, yabancı dil bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi derken, Orta Doğu Teknik Üniversitesi kütüphane yöneticisi ise yabancı dil bilgisi, meslek bilgisi, konu bilgisi, teknoloji bilgisi ve yönetim bilgisi şeklinde sıralama yapmıştır.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	5	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	5	100.0

Üniversite kütüphaneleri yöneticileri, halen görev yapmakta olan kütüphanecilerde yeterli bulmadıkları unsurlar olduğunu (%100) belirtmişlerdir.

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Uygulama eksikliği	2	40.0
Yabancı dil bilgisi ek.	2	40.0
Teknoloji bilgisi ek.	1	20.0
	-----	-----
	5	100.0

Bu unsurları özellikle uygulama eksikliği (%40), yabancı dil bilgisi eksikliği (%40) ve teknoloji bilgisi eksikliği (%20) başlıkları altında toplamışlardır.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	5	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	5	100.0

Bu soruya tüm kütüphane yöneticileri olumlu şekilde cevap vermiştir.

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle yapmaktasınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Düzensiz	5	100.0

- Ne kadar aralıklarla yapmaktasınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Düzensiz	5	100.0

Yöneticiler bu tür faaliyetlerin belli süre ve aralıklarla değil, ancak değişik zamanlarda ve değişik sürelerde düzenlendiğini ifade etmişlerdir.

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	2	40.0
Hayır	3	60.0
	-----	-----
	5	100.0

Bu hizmetiçi programları, seminerleri, toplantıları vb. faaliyetleri gerçekleştirmek ve son gelişmelerden haberdar olmak üzere üniversite kütüphaneleri yöneticilerinden %40'ı, kütüphanecilik bölümlerinden yardım aldıklarını, %60'ı ise bu konuda yardım almadıklarını belirtmişlerdir.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	4	80.0
Hayır	1	20.0
	----	----
	5	100.0

Üniversite kütüphaneleri yöneticileri arasında, yalnızca bir tanesi (Hacettepe Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkanı), ileride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek için eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminer vermeyi düşünmediğini, daha önce seminerler verdiğini, ancak bunun çok faydalı olduğuna inanmadığını belirtmiştir. Onun dışında diğer tüm üniversite kütüphaneleri yöneticileri bu konuda olumlu (%80) düşünmektedirler.

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	60.0
Hayır	2	40.0
	-----	-----
	5	100.0

Mesleki derslerde seminerler verme imkanları, bölümler tarafından sizlere veriliyor mu sorusuna, yöneticilerin %60'ı olumlu olarak cevap vermiştir.

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	3	66.6
I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	3	66.6

Bu olanakların hangi bölümler tarafından verildiği sorusunu, Ankara Üniversitesi kütüphane yöneticisi A.Ü. D.T.C.F. ve H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü, Gazi Üniversitesi kütüphane yöneticisi H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü, Hacettepe Üniversitesi kütüphane yöneticisi ise A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü şeklinde cevap vermişlerdir.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	5	100.0
Hayır	—	000.0
	-----	-----
	5	100.0

Bünyelerinde görev yapan kütüphanecilerin mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetleri için uygun ortam hazırlama ve destek olma konusuna tüm kütüphane yöneticileri olumlu olarak baktıklarını ifade etmişlerdir.

16. Cevabınız "Evet" ise:

Elemanlarınızın bugüne kadar yaptığı yayınlar ve sayıları nedir?

Ankara Üniversitesi

Yüksek lisans ve doktora tezleri var, ancak sayıları belli değil.

Bilkent Üniversitesi

1 doktora tezi, 3 yüksek lisans tezi, makaleler ve bildiriler

Gazi Üniversitesi

1 yüksek lisans tezi, 8 makale

Hacettepe Üniversitesi

1 doktora tezi, 3 yüksek lisans tezi, 2 yüksek lisans tez aşamasında, 1 yüksek lisans ders aşamasında

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Yüksek lisans ve doktora tezleri var, ancak sayıları belli değil.

17. Personelinizin (kütüphaneci), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
- Bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi	5	100.0
- Bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin teknolojik araç- gereçlerle gerçekleştirilmesi	5	100.0
- Güncel duyuru	5	100.0
- Seçmeli Bilgi yayımı	5	100.0
- Kullanıcı eğitimi	5	100.0
- Konu uzmanlığı	5	100.0

Üniversite kütüphane yöneticilerinin tümü, üniversite kütüphanesinde görev yapan bir kütüphanecinin, beklentileri karşılayabilmek amacıyla, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi, bilgi kaynaklarının organizasyonu (katologlama, sınıflama) işleminin teknolojik araç-gereçlerle gerçekleştirilmesi, güncel duyuru, seçmeli bilgi yayımı, kullanıcı eğitimi ve konu uzmanlığı hizmetlerinin hepsinin verilmesinin gerekliliğine inanıyorlar.

5.2.2. HALK KÜTÜPHANELERİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER
SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
Farketmez	3	100.0
	----	-----
	3	100.0

Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi ve Cebeci Halk Kütüphanesi'nde görev yapan kütüphane müdürleri, işe eleman alırken, üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında bir tercih yapmadıklarını, meslekten elemanların, Kültür Bakanlığı tarafından yapılan bir sınav neticesinde belirlendiğini ifade etmişlerdir.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama: ----

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	100.0
Hayır	----	000.0
	-----	-----
	3	100.0

Halk kütüphaneleri yöneticileri, eğitim vermekte olan kütüphanecilik bölümleri ile ilişkide olduklarını belirtmişlerdir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Beklentilerinizi onlara yansıtıyorsunuz	1	33.3
Mezunlar hakkındaki düşüncelerinizi iletirsiniz	1	33.3
Diğer:		
Özel	1	33.3
	-----	-----
	3	100.0

Cebeci Halk Kütüphanesi Müdürü beklentilerini kütüphanecilik bölümlerine yansıttıklarını, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü mezunlar hakkındaki düşüncelerini ilettiklerini, Ankara Adnan Ötüken II Halk Kütüphanesi Müdürü ise ilişkilerinin özel olarak devam ettiğini ifade etmişlerdir.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Genel kültüre sahip	2	66.6
Uyumlu	2	66.6
İnsanları seven	1	33.3
Yaklaşımçı	1	33.3
Halkla ilişkileri bilen	1	33.3
Sabırlı	1	33.3
İnsan psikolojisini bilen	1	33.3
Güncel konulara hakim	1	33.3
Hitap şekli iyi	1	33.3

Halk kütüphaneleri yöneticileri işe aldıkları kütüphanecilerin, genel nitelik olarak, uyumlu (%66.6), genel kültüre sahip (%66.6), insanları seven (%33.3), yaklaşımçı (%33.3), halkla ilişkileri bilen (%33.3), sabırlı (%33.3), insan psikolojisini bilen (%33.3), güncel konulara hakim (%33.3) ve hitap şeklinin iyi (%33.3) olması gerektiğini savunmuşlardır.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız)

Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi

1. Meslek Bilgisi
2. Teknoloji Bilgisi
3. Yönetim Bilgisi
4. Yabancı Dil Bilgisi
5. Konu Bilgisi

Cebeci Halk Kütüphanesi

1. Meslek Bilgisi
2. Yabancı Dil Bilgisi
3. Teknoloji Bilgisi
4. Yönetim Bilgisi
5. Konu Bilgisi

Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi

1. Meslek Bilgisi
2. Teknoloji Bilgisi
3. Yönetim Bilgisi
4. Yabancı Dil Bilgisi
5. Konu Bilgisi

İşe aldığınız eleman neleri bilmelidir şeklindeki soruya, Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Müdürü sırasıyla meslek bilgisi, teknoloji bilgisi, yönetim bilgisi, yabancı dil bilgisi ve konu bilgisi, Cebeci Halk Kütüphanesi Müdürü, meslek bilgisi, yabancı dil bilgisi, teknoloji bilgisi, yönetim bilgisi, konu bilgisi, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü de meslek bilgisi, teknoloji bilgisi, yönetim bilgisi, yabancı dil bilgisi ve konu bilgisi şeklinde sıralama yapmışlardır.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	33.3
Hayır	2	66.6
	----	-----
	3	100.0

Halen görev yapmakta olan kütüphanecilerde yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır şeklindeki soruya halk kütüphaneleri yöneticilerinden

%66.6'sı herhangi bir yetersizlik bulmadıklarını ifade etmişlerdir. (Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi ve Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Müdürleri)

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

Bu soruya yalnızca Cebeci Halk Kütüphanesi Müdürü cevap vermiştir.

Yanıtlar

Halkla İlişkiler

Yabancı Dil

Mesleki Yaratıcılık

Cebeci Halk Kütüphanesi Müdürü kütüphanecilerin, halkla ilişkiler, yabancı dil ve mesleki yaratıcılık konularında yetersiz olduklarını belirtmiştir.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	3	100.0
	----	-----
	3	100.0

Halk kütüphaneleri yöneticileri bünyelerinde görev yapan elemanların teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmet içi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenlemediklerini, ancak Kültür Bakanlığı'nın değişik zamanlarda düzenlediği hizmetiçi programları ve seminerlere katıldıklarını ifade etmişlerdir.

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle yapmaktasınız?

Yanıtlar

—

- Ne kadar aralıklarla yapmaktasınız?

Yanıtlar

—

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	3	100.0
	-----	-----
	3	100.0

10. ve 11. sorulara tüm halk kütüphanesi yöneticileri tarafından olumsuz yanıt verilmiştir.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	100.0
Hayır	---	000.0
	----	-----
	3	100.0

Halk kütüphanesi müdürleri, ileride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminer vermeyi olumlu karşılamışlardır.

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	3	100.0
	----	-----
	3	100.0

Ancak, halk kütüphanesi müdürleri eğitim vermekte olan kütüphanecilik bölümleri tarafından kendilerine böyle bir olanak verilmediğini belirtmişlerdir.

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	---	---
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	---	---
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	---	---

Bu soru, önceki soruya olumsuz yanıt verildiğinden boş bırakılmıştır.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	2	66.6
Hayır	1	33.3
	----	-----
	3	100.0

Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olurmusunuz şeklindeki soruya, kütüphane müdürlerinden biri olumsuz (%33.3) yanıt vermiş, %66.6'sı bu konuda destek olacaklarını belirtmişlerdir.

16. Cevabınız "Evet" ise:

- Elemanlarınızın bugüne kadar yaptığı yayınlar nelerdir?

—

- Bu yayınların sayısı nedir?

—

Halk kütüphaneleri yöneticileri, bünyelerinde görev yapan kütüphanecilerin bugüne kadar bu tür mesleki çalışmalarını gerçekleştirmediğini ifade etmişlerdir.

17. Personelinizin (kütüphaneci), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
- Bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi	3	100.0
- Bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin teknolojik araç- gereçlerle gerçekleştirilmesi	2	66.6
- Güncel duyuru	----	----
- Seçmeli bilgi yayımı	----	----
- Kullanıcı eğitimi	2	66.6
- Konu uzmanlığı	----	----

Halk kütüphaneleri yöneticileri, bir kütüphaneciden bekledikleri hizmetleri, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi (%100.0), bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) - ki bu hizmetin manuel olarak- (%66.6), ve kullanıcı eğitimi (%66.6) şeklinde ifade etmişlerdir.

5.2.3. MİLLİ KÜTÜPHANE YÖNETİCİSİ İLE YAPILAN GÖRÜŞME SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
Farketmez	1	100.0
	----	-----
	1	100.0

Milli Kütüphane Daire Başkan Yardımcısı ile yapılan görüşmede, yönetici kütüphaneci alırken üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında herhangi bir tercihleri olmadığını, genel olarak tüm kütüphanecilik bölümlerinin eşit düzeyde eğitim verdikleri belirtmiştir.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama: ----

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	----	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişkide olduklarını ifade etmiştir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

Yanıtlar

Diğer:

- Uygulamaların eksikliğinden bahsediliyor.
- Ders programları hakkında görüş bildiriliyor.

Milli Kütüphane Daire Başkanı Yardımcısı kütüphanecilik bölümleri ile olan ilişkilerinde, özellikle uygulama eksikliklerinden bahsettiklerini ve ders programları hakkında görüş bildirdiklerini ifade etmiştir.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

Yanıtlar

Kişilikli

Düzenli

Uyumlu

Sağlıklı çalışabilen bir yapıya sahip

İşe aldıkları elemanda, aradıkları özellikler arasında kişilik ilk sırayı almakta, düzenli, uyumlu ve sağlıklı çalışabilen bir yapıya sahip olması gibi nitelikler onu takip etmektedir.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız).

Yanıtlar

1. Meslek Bilgisi
2. Teknoloji Bilgisi
3. Yabancı Dil Bilgisi
4. Konu Bilgisi

5. Yönetim Bilgisi

Yönetici bir kütüphanecinin bilmesi gerekenleri, meslek bilgisi, teknoloji bilgisi, yabancı dil bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi şeklinde önem derecesine göre sıralamıştır.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	----	-----
	1	100.0

Milli Kütüphane yöneticisi, halen görev yapmakta olan elemanlarında yeterli bulmadıkları unsurlar olduğunu belirtmiştir.

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

Yanıtlar

Teknoloji Bilgisi Eksikliği

Yabancı Dil Bilgisi Eksikliği

Uygulama Eksikliği

Bu eksikliklerin özellikle yabancı dil bilgisi ve teknoloji bilgisi ile uygulama eksikliği olduğunu ifade etmiştir.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	----	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Bu soruya Milli Kütüphane yöneticisi tarafından olumlu cevap verilmiştir.

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle yapmaktasınız?

Yanıtlar

—

- Ne kadar aralıklarla yapmaktasınız?

Yanıtlar

Yılda 4 kez

Yönetici, bünyelerinde görev yapan elemanlarının teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi amacıyla, yılda 4 kez, değişen sürelerde hizmetiçi programlar, seminer ve toplantılar düzenlediklerini ifade etmiştir.

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Başkan yardımcısı bu tür faaliyetler için kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta olduklarını belirtmiştir.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici bu konuyla ilgili olarak olumlu düşündüklerini ve eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler verdiklerini ve bunun devam edebileceğini ifade etmişlerdir.

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Bu soruya yönetici tarafından olumlu yanıt verilmiştir.

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

Yanıtlar

A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü

I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

Milli Kütüphane Başkan Yardımcısı, kendisinin A. Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde, Milli Kütüphane Daire Başkanı'nında tüm kütüphanecilik bölümlerinde değişik zamanlarda seminerler verdiğini açıklamıştır.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici, Milli Kütüphane bünyesinde görev yapan elemanlarına mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için her zaman destek olmaya hazır olduklarını ifade etmiştir.

16. Cevabınız "Evet" ise:

- Elemanlarınızın bugüne kadar yaptığı yayınlar nelerdir?

Makaleler

- Bu yayınların sayısı nedir?

Belli değil.

Kütüphaneciler arasında yüksek lisans ve doktora yapan eleman olmadığı, ancak özellikle "Türk Kütüphaneciliği" adlı süreli yayında olmak üzere çeşitli süreli yayınlarda makalelerin yayımlandığını belirtilmiştir.

17. Personelinizin (kütüphaneci), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

Yanıtlar

- Bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi,

depolanması, erişimi

- Bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama,

sınıflama) işleminin teknolojik araç- gereçlerle

gerçekleştirilmesi

- Kullanıcı eğitimi

Yönetici, bir kütüphanecinin, beklentilerini karşılayabilmek amacıyla, Milli Kütüphane'de, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişim, ile bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin teknolojik araç-gereçlerle gerçekleştirmesini sağlayabilmek ve kütüphanede yaygın olarak bilgisayar kullanılmaya başlandıktan sonra, bilgisayar ve kütüphanenin kullanımına yönelik tanıtıcı programları kullanıcılara gösterebilecek; bunun yanısıra kullanıcı eğitimi verebilecek düzeyde olması ve bu hizmetleri yerine getirebilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

5.2.4. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR DAİRE BAŞKANLIĞI OKUL KÜTÜPHANELERİ ŞUBE MÜDÜRÜ İLE YAPILAN GÖRÜŞME SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	—	—
Farketmez	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Daire Başkanlığı Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, okul kütüphanelerinde görev yapacak olan kütüphaneciler için üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında bir tercihleri olmadıklarını, ancak bu konuda A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü ile olan ilişkilerinden daha çok yararlandıklarını belirtmişlerdir.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama: ----

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	----	-----
	1	100.0

Şube Müdürü eğitim vermekte olan üniversitelerin kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içinde olduklarını ifade etmiştir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

Yanıtlar

Beklentilerini yansıtıyorlar.

Mezunlar hakkındaki düşüncelerini iletiyorlar.

Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, beklentilerini kütüphanecilik bölümlerine yansıttıklarını ve mezunlar hakkındaki düşüncelerini ilettiklerini belirtmiştir.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

Yanıtlar

Kişilik

Genel Kültür

Okul kütüphanelerinde görev yapacak olan kütüphanecilerin kişilik ve genel kültüre sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız).

Yanıtlar

1. Meslek Bilgisi

2. Teknoloji Bilgisi

3. Yabancı Dil Bilgisi

4. Yönetim Bilgisi

5. Konu Bilgisi

Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, işe aldığınız kütüphaneciler neleri bilmelidir şeklindeki soruya sırasıyla Meslek Bilgisi, Teknoloji Bilgisi, Yabancı Dil Bilgisi, Yönetim Bilgisi ve Konu Bilgisi şeklinde cevap vermiştir.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

Yanıtlar

Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır şeklindeki soruya Şube Müdürü "Evet" şeklinde cevap verirken, bu unsurların neler olduğu hakkında açıklamada bulunmamıştır.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, okul kütüphanelerinde görev yapan elemanların teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programlar düzenlediklerini ifade etmiştir.

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle yapmaktasınız?

Yanıtlar

20 gün.

- Ne kadar aralıklarla yapmaktasınız?

Yanıtlar

Yılda bir kez.

Yılda bir kez ve 20 gün süreyle hizmetiçi programlar düzenlediklerini belirtmişlerdir.

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

Bu faaliyetleri gerçekleştirmek için kütüphanecilik bölümlerinden yardım almadıklarını, kendi bünyelerinde çalışmalar yaptıklarını açıklamışlardır.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici, ileride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermek konusunda olumsuz düşünmektedir.

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	--	000.0
Hayır	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

Yanıtlar

Şube Müdürü, bu olanakların bölümler tarafından kendisine verilmediğini belirtmiştir.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Okul kütüphanelerinde görev yapan kütüphanecilere mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışacaklarını ve destek olacaklarını ifade etmişlerdir.

16. Cevabınız "Evet" ise:

Yanıtlar

Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, okul kütüphanecileri tarafından bugüne kadar yapılan çalışmalar ve yayınlar hakkında detaylı bilgisi olmadığını belirtmiştir.

17. Personelinizin (kütüphaneci), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

Yanıtlar

- Bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi
- Bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin teknolojik araç- gereçlerle gerçekleştirilmesi

Yanıtlar

- Kullanıcı eğitimi
- Konu uzmanlığı

Yönetici, bir kütüphanecinin, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi, bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin elle veya teknolojik araç-gereçlerle gerçekleştirilmesi, kullanıcı eğitimi ve konu uzmanlığı hizmetlerini vermesinin gerekli olduğunu düşünmektedir.

5.2.5. DOKÜMANTASYON MERKEZİ YÖNETİCİLERİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	--	--
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	--	--
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	1	33.3
Farketmez	2	66.6
	-----	-----
	3	100.0

Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi, Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Devlet Planlama Teşkilatı Dokümantasyon ve Kütüphane Şube

Müdürlüğü'nde görev yapan yöneticiler ile yapılan görüşmeler neticesinde, YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı ile A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Mer. yöneticisi işe eleman alırken üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında bir tercihi olmadığını belirtirken, DPT Dokümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü ilk etapta Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nü tercih ettiklerini ifade etmiştir.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama:

Yanıtlar

- H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nün eğitim kadrosu ve eğitimi daha kaliteli

DPT Dokümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü özellikle H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nün eğitim kadrosunun ve eğitim kalitesinin daha iyi olduğunu belirterek bu seçiminin nedenini açıklamıştır.

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	2	66.6
Hayır	1	33.3
	-----	-----
	3	100.0

Bu soruya iki yönetici olumlu olarak cevap verirken, A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Mer. yöneticisi böyle bir ilişkinin mevcut olmadığını belirtmiştir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Beklentilerinizi onlara yansıtıyorsunuz	1	50.0
Mezunlar hakkındaki düşüncelerinizi iletirsiniz	---	---
Diğer:		
Eğitim-öğretim konularında bilgi alışverişi	1	50.0
	-----	-----
	2	100.0

Bu konuyla ilgili olarak DPT Dokümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü, beklentilerini bölümlere yansıttıklarını ifade ederken, YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı, zaten aynı zamanda A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü Başkanı olduğunu ve diğer bölümlerle de eğitim ve öğretim konularında bilgi alışverişinde bulduklarını belirtmiştir.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Deneyimli	3	100.0
Kişilikli	2	66.6
Sosyal ilişkileri iyi	2	66.6
Genel kültüre sahip	1	33.3

Bu soruya yöneticilerin tümü, ilk olarak deneyimli (%100) olma şartını koyarken, kişilikli (%66.6), sosyal ilişkileri iyi (%66.6) ve genel kültüre sahip (%33.3) olma özellikleri de bunu takip etmiştir.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız).

Devlet Planlama Teşkilatı

1. Yabancı Dil Bilgisi
2. Teknoloji Bilgisi
3. Meslek Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Mer.

1. Teknoloji Bilgisi
2. Meslek Bilgisi
3. Yabancı Dil Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

YÖK Dok. Mer.

1. Meslek Bilgisi
2. Teknoloji Bilgisi
3. Yabancı Dil Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

DPT Dökümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü işe aldığınız eleman neleri bilmelidir şeklindeki soruya sırayla yabancı dil bilgisi, teknoloji bilgisi, meslek bilgisi, konu bilgisi, yönetim bilgisi, A.Ü.A.T. Araştırma ve Uygulama Merkezi Yöneticisi teknoloji bilgisi, meslek bilgisi, yabancı dil bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi, YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı, meslek bilgisi, teknoloji bilgisi, yabancı dil bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi şeklinde yanıtlar vermişlerdir.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	3	100.0

Yöneticilerin hepsi, halen görev yapmakta olan elemanlarında yeterli bulmadıkları unsurlar olduğunu belirtmişlerdir.

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
- Yabancı Dil Bilgisi	3	100.0
- Teknoloji Bilgisi	2	66.6

Üç yönetici de elemanlarında yeterli bulmadıkları unsurların başında yabancı dil bilgisi eksikliği olduğu konusunda birleşmişler, ayrıca iki yönetici teknoloji bilgisi eksikliğini de dile getirmişlerdir.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	33.3
Hayır	2	66.6
	-----	-----
	3	100.0

Bu soruya sadece YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı'ndan olumlu yanıt gelmiş ve bu tür faaliyetler düzenlediklerini ifade etmiştir.

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle ve aralıklarla yapmaktasınız?

Yanıtlar

- İhtiyaç duyulan zamanlarda.

Bu soruya yine YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı tarafından cevap verilmiş ve ihtiyaç duydukları zamanlarda bu tür faaliyetleri düzenlediklerini belirtmişlerdir.

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	---	000.0
Hayır	3	100.0
	-----	-----
	3	100.0

Tüm yöneticiler bu soruya olumsuz olarak cevap vermişlerdir.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	100.0
Hayır	---	000.0
	-----	-----
	3	100.0

Bu konuyla ilgili olarak iki dokümantasyon merkezi yöneticisi mesleki seminerler vermeyi düşünebileceklerini ifade ederlerken, bir dokümantasyon merkezi yöneticisi (YÖK Dok. Mer.) halen ders verdiğini belirtmiştir.

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	33.3
Hayır	2	66.6
	-----	-----
	3	100.0

A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Mer. Yöneticisi ve DPT Dokümantasyon ve Kütüphane Şube Müdürü bölümlerden böyle bir talebin gelmediğini belirtirlerken, bir yönetici (YÖK Dok. Mer.) bu konuda olumlu yanıt vermiştir.

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	1	100.0
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	---	----
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	---	----
	-----	-----
	1	100.0

YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı, halen A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde ders verdiğini ifade etmiştir.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	3	100.0
Hayır	--	000.0
	----	-----
	3	100.0

Yöneticiler, bünyelerinde görev yapan meslekten elemanlarına mesleki araştırma ve yayın faaliyetleri için uygun ortamlar hazırlayabileceklerini ve her zaman destek olacaklarını açıklamışlardır.

16. Cevabınız "Evet" ise:

Devlet Planlama Teşkilatı

- 6 uzmanlık tezi, 1 yüksek lisans tezi, 1 doktora tez aşamasında, 8 yayın.

A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Merk.

- 1 yüksek lisans tez aşamasında.

YÖK Dok. Mer.

- Doktora ve yüksek lisans tezleri, makaleler, bildiriler. (Kesin sayı belli değil)

17. Personelinizin (dokümantalist), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
- Bilgi Tarama	3	100.0
- Seçmeli Bilgi Yayımı	3	100.0
- Güncel duyuru	3	100.0
- Bilgi toplanması, düzenlenmesi, erişimi, sunma	3	100.0
- Kullanıcı eğitimi	3	100.0
- Konu uzmanlığı	3	100.0
Diğer:		
- Konferans, Tanıtıcı Faaliyetler	1	33.3

Yöneticiler bir dökümantalistin, beklentileri karşılayabilmek amacıyla, bilgi tarama, seçmeli bilgi yayımı, güncel duyuru, bilgi toplanması, düzenlenmesi, erişimi, sunma, kullanıcı eğitimi ve konu uzmanlığı hizmetlerinin hepsini yerine getirmesinin zorunlu olduğu görüşünde olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca YÖK Dok. Mer. Daire Başkanı, iyi bir dokümantalistin, konferans ve tanıtıcı faaliyetleri yerine getirebilecek kapasitede olması gerektiği belirtmiştir.

5.2.6. BAŞBAKANLIK DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRÜ İLE YAPILAN GÖRÜŞME SONUCUNDA ELDE EDİLEN BULGULAR

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü	--	---
İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	--	---
H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü	--	---
Farketmez	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürü, gerek Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, gerek Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı ve gerekse Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nda görev yapabilecek olan elemanları seçerken, üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümü mezunları arasında herhangi bir tercih yapmadıklarını belirtmiştir.

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama: ----

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Genel Müdür, eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile iyi bir ilişki içerisinde olduklarını ifade etmiştir.

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

Yanıtlar

Beklentilerini yansıtıyorlar

Mezunlar hakkındaki düşüncelerini iletiyorlar

Diğer:

Özel

Bu ilişkinin beklentilerini onlara yansıtmak, mezunlar hakkındaki düşüncelerini iletmenin yanı sıra, özel olarak da sürdürüldüğünü açıklamıştır.

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

Yanıtlar

Sorumluluk duygusu

Bilgiyi saklama yeteneğine sahip

Uyumlu

Düzenli

İşe aldıkları elemanın nitelikleri için, sorumluluk duygusu ve bilgiyi saklama yeteneğine sahip, uyumlu ve düzenli olmalıdır şeklinde açıklamada bulunmuştur.

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir? (Önem derecesine göre sıralayınız).

Yanıtlar

1. Meslek Bilgisi
2. Yabancı Dil Bilgisi
3. Teknoloji Bilgisi
4. Konu Bilgisi
5. Yönetim Bilgisi

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürü, işe aldığınız eleman neleri bilmelidir şeklindeki soruya da sırasıyla meslek bilgisi, yabancı dil bilgisi, teknoloji bilgisi, konu bilgisi ve yönetim bilgisi şeklinde cevap vermiştir.

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

<u>Yanıtlar</u>	Kişi	%
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici, halen görev yapmakta olan elemanlarında yeterli bulmadığı unsurlar olduğunu belirtmiştir.

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

Yanıtlar

- Dil konularında eksiklik (Osmanlıca, İngilizce)

Bu eksikliklerin özellikle dil konularında (İngilizce ve Osmanlıca) olduğunu ifade etmişlerdir.

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle ve aralıklarla yapmaktasınız?

Yanıtlar

Sürekli.

Genel Müdür, bünyelerinde görev yapan elemanların teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde sürekli olarak hizmet içi programlar,

seminerler ve benzeri toplantılar düzenlediklerini ve bu programların özellikle Osmanlıca, İngilizce, Arşiv ve Dokümantasyon konularında düzenlendiği belirtmiştir.

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	--	000.0
Hayır	1	100.0
	-----	-----
	1	100.0

Yönetici, bu tür faaliyetleri gerçekleştirmek için kütüphanecilik bölümlerinden yardım almadıklarını açıklamıştır.

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

Yanıtlar

A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü

I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

Genel Müdür, ileride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde değişen zamanlarda H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü ile I.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde seminerler verdiğini, A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü Arşiv Anabilim Dalı'nda sürekli olarak ders verdiğini belirtmiştir.

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

<u>Yanıtlar</u>	<u>Kişi</u>	<u>%</u>
Evet	1	100.0
Hayır	--	000.0
	-----	-----
	1	100.0

Genel Müdür, bünyelerinde görev yapan elemanlarının mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetleri için her zaman uygun ortamlar hazırlamaya çalışıp, destek olabileceklerini açıklamıştır.

16. Cevabınız "Evet" ise:

- Elemanlarınızın bugüne kadar yaptığı yayınlar nelerdir?

Çok sayıda bibliyografya ve makaleler.

- Bu yayınların sayısı nedir?

Yönetici, elemanlarının çok sayıda makale ve mesleki bibliyografya hazırladıklarını açıklamıştır.

17. Personelinizin (arşivist), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangisini vermesini beklemektesiniz?

Yanıtlar

- Dosyalama

- Belge Tasarımı

- Belgelerin Düzenlenmesi

- Belgeye Erişim

- Halen Kullanılmayan Belgelerin Ayıklanması

- Gizlilik Taşıyan Belgelerin Korunması

- Kullanıcı eğitimi

- Diğer:

- Özellikle Osmanlı Arşivi'nde görev yapan arşivistlerin çok iyi derecede Osmanlıca bilmesi.

Yönetici, bir arşivistin, beklentileri karşılayabilmek amacıyla, dosyalama, belge tasarımı, belgelerin düzenlemesi, belgeye erişimi, halen kullanılmayan belgelerin ayıklanması, gizlilik taşıyan belgelerin korunması, kullanıcı eğitimi ile beraber özellikle Osmanlı Arşivi'nde görev yapan elemanların çok iyi derecede Osmanlıca bilmeleri gerektiğini ve bu hizmetlerin yerine getirilmesinin zorunlu olduğunu ifade etmiştir.

BÖLÜM 6

GENEL DEĞERLENDİRME

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri arasında, Bölümü ilk sıralarda tercih edenlerin sayısı oldukça azdır. Bu öğrencilerin bir kısmı, daha iyi bir bölüme girmek için, mesleği sevmediklerinden, verilen eğitimi yetersiz buldukları için, ideali olan bölümü kazanmak için ve ikinci bir üniversite okumak için, tekrar ÖSYS'ye girmişlerdir. Tekrar sınava girdikleri takdirde öğrencilerin yarıya yakını kütüphanecilik mesleğinin tanıtım eksikliği olduğundan, mesleğe gereken önemin verilmediğinden, eğitim düzeyinin yetersiz ve eksik olduğundan, mesleği sevmediklerinden ve maddi ve manevi açıdan tatmin edici bulmadıklarından dolayı Kütüphanecilik Bölümü'nü tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir.

Enformasyon alanındaki gelişmeler neticesinde, eğitimin niteliğini arttırmak, ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde anabilim dallarının açılması gerekliliği, mesleki otoritelerin olduğu kadar öğrencilerin de ortak görüşleri arasındadır.

Kütüphanecilik eğitiminde, yabancı literatürün önemi ve varlığı karşı konulmaz bir gerçektir. Bu doğrultuda mesleki eğitime başlamadan, İngilizce hazırlık sınıfının bulunmasını tüm öğrenciler arzu etmekte ve mesleki derslerde İngilizce eğitim verilmesini istemektedirler.

Teknolojideki gelişmeler, bilginin işlenmesinde bilgisayar kullanımını, ayrıca görsel-işitsel materyallerin de aktif olarak meslek çevrelerinde yer

alması gerekliliğini ortaya koymuştur. Kütüphanecilik bölümü öğrencileri, teknolojik gelişmelere yönelik eğitim verilmesini ve bu eğitim esnasında teknolojik materyallerin de uygulamalı olarak yer alması gerektiğini düşünmektedirler.

Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, ilgi alanları ve yeteneklerine yönelik olarak değişik bölümlerden ders alma imkanlarının sağlanmasını, özellikle sosyal ve kültürel gelişmeleri açısından önemli bulmakta ve bu faktörlerin eğitimin niteliğini olumlu olarak etkileyeceği görüşünde birleşmektedirler.

Kütüphanecilik Bölümü'nde verilen derslerin teori ve uygulama dengeli olması gerekmektedir. Oysa ki H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde öğrenciler uygulama derslerinin saatlerini yetersiz bulmaktadırlar. Ayrıca stajların, uygulama zamanları ve süreleri de uygun ve yeterli bulunmamaktadır.

Lisans eğitimi boyunca, Halkla İlişkiler, Psikoloji, Mesleki İngilizce, Sosyoloji, Felsefe, Görsel-İşitsel Araçlar ve Bilgisayar Kullanımı ile ilgili derslerin verilmesi öğrenciler tarafından faydalı görülmektedir.

Kütüphanecilik eğitiminde, bilgi teknolojisinin beraberinde getirdiği yenilikler öğretim yöntemlerinde de kendini göstermiş, günümüzde yaygın ve klasik öğretim yöntemlerinden farklı, öğretim yöntemleri uygulanmaya başlanmıştır. H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri de, derslerde monotonluktan kurtulmak, ezbercilikten uzak ve aktif olmak amacıyla değişik öğretim yöntemlerinin uygulanmasını istemektedirler.

Çeşitli türdeki (üniversite kütüphaneleri, halk kütüphaneleri, Milli Kütüphane, okul kütüphaneleri, dokümantasyon merkezleri ve arşiv) kütüphanelerin yöneticileri ile yapılan görüşmede, genel olarak bütün yöneticiler, üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihleri olmadıklarını belirtmişlerdir.

Kütüphanecilik mesleğinin gelişebilmesi, mesleki alanda eğitim veren öğretim üyeleri ile uygulayıcılar arasındaki işbirliğinin derecesine bağlıdır. Görüşme yapılan yöneticiler arasında, A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Merkezi yöneticisi dışında tüm yöneticiler kütüphanecilik bölümleri ile ilişkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Bu ilişkinin boyutları ile ilgili olarak, beklentilerini yansıtmaya, mezunlar hakkında beklentilerini iletme, stajlar ve stajyerlerle ilgili olarak, uygulama eksikliklerini bildirme, ders programları hakkında görüş bildirme, eğitim ve öğretim konularında bilgi alışverişi ve özel ilişkiler şeklinde olduğunu belirtmişlerdir.

İşe aldıkları elemanın nitelikleri ile ilgili olarak yöneticiler genel olarak; uyumlu, genel kültüre sahip, kişilikli, deneyimli, düzenli, sorumluluk duygusuna sahip olması gerekir derken; üniversite kütüphaneleri yöneticileri, ayrıca ciddiyet, çalışkanlık, ekip halinde çalışabilme özelliğine sahip olma, modernlik, açık fikirlilik gibi özellikler ararken; halk kütüphaneleri yöneticileri, insanları seven, yaklaşımçı, halkla ilişkileri bilen, sabırlı, insan psikolojisini bilen, güncel konulara hakim, hitap şekli iyi olma niteliklerindeki elemanları tercih etmektedir. Milli Kütüphane yöneticisi, sağlıklı çalışabilen bir yapıya sahip, dokümantasyon merkezi yöneticileri, sosyal ilişkileri iyi, arşiv yöneticisi de bilgiyi saklama yeteneğine sahip olma niteliklerini de aramaktadırlar.

Kütüphane yöneticileri, işe aldıkları kütüphaneci, dokümantalist, arşivist gibi meslekten elemanların herşeyden önce genel olarak meslek bilgisine sahip olması gerektiğini düşünmektedirler. Meslek bilgisini, teknoloji bilgisi ve yabancı dil bilgisi izlerken, konu bilgisi ve yönetim bilgisi son sıraları paylaşmışlardır. Yabancı dil bilgisi ile teknoloji bilgisi, üniversite kütüphaneleri ile dokümantasyon merkezlerinde önem kazanmaktadır.

Bünyelerinde görev yapan elemanlarının, Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi yöneticisi, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi yöneticisi ve Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Daire Başkanlığı Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü dışında tüm kütüphane yöneticileri, özellikle yabancı dil ve teknoloji bilgisi konusunda yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Bunlara ilave olarak üniversite kütüphaneleri yöneticileri ile Milli Kütüphane yöneticisi elemanlarında uygulama eksikliği olduğunu ifade ederken, Cebeci Halk Kütüphanesi Müdürü, elemanlarında halkla ilişkiler konusunda eksiklikler olduğunu açıklamışlardır.

Görüşme yapılan kütüphane yöneticilerinden, üniversite kütüphaneleri yöneticileri, Milli Kütüphane yöneticisi, Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, YÖK Dokümantasyon Merkezi Daire Başkanı, Devlet Arşivleri Genel Müdürü, bünyelerinde görev yapan elemanların teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmet içi programlar, seminerler veya benzeri toplantılar düzenlediklerini ancak bu faaliyetlerin belirli süre ve aralıklarla değil de, ihtiyaç duyulan zamanlarda sürekli olarak gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Halk kütüphaneleri yöneticileri ile DPT ve A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Merkezi yöneticileri ise bu tür faaliyetleri gerçekleştiremediklerini açıklamışlardır.

Hizmetiçi programlar, seminerler, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere, Ankara Üniversitesi ile Bilkent Üniversitesi Kütüphane Yöneticileri ile Milli Kütüphane yöneticisi kütüphanecilik bölümlerinden yardım aldıklarını ifade etmişlerdir.

Hacettepe Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı ve Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü dışında, tüm kütüphane yöneticileri, ileride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek için eğitim programlarında seminerler vermeyi düşünebileceklerini, hatta bazı yöneticiler - ki YÖK Dokümantasyon Daire Başkanı, Devlet Arşivleri Genel Müdürü, Ankara Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı - halen sürekli olarak seminerler ve dersler verdiklerini belirtmişlerdir. Halk Kütüphaneleri yöneticileri ile DPT ve A.Ü. A.T. Araş. ve Uyg. Merkezi yöneticileri bu olanakların bölümler tarafından kendilerine verilmediğini açıklamışlardır. Üniversite kütüphaneleri yöneticileri, bu olanakların Ankara ve Hacettepe Üniversiteleri Kütüphanecilik Bölümleri, Milli Kütüphane Daire Başkan Yardımcısı ve Devlet Arşivleri Genel Müdürü, Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversiteleri Kütüphanecilik Bölümleri, YÖK Dokümantasyon Merkezi Daire Başkanı, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tarafından kendilerine verildiğini ifade etmişlerdir.

Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz şeklindeki soruya, görüşme yapılan kütüphane yöneticilerinden, Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü dışında diğer yöneticiler olumlu şekilde cevap vermişlerdir.

Halk kütüphaneleri yöneticileri ile Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, elemanlarının hiç bir yayını bulunmadığı şeklinde açıklama yaparken, üniversite kütüphaneleri yöneticileri elemanlarına ait yüksek lisans ve doktora tezleri ile makaleler ve bildirimler bulunduğunu, ayrıca Milli Kütüphane Yöneticisi, makaleler, Dokümantasyon Merkezi yöneticileri uzmanlık tezleri, yüksek lisans ve doktora tezleri ile çeşitli yayınlar, Devlet Arşivleri Genel Müdürü, çok sayıda bibliyografya ve makalelerin elemanları tarafından hazırlanıp yayınlandığını belirtmişlerdir.

Üniversite kütüphaneleri yöneticileri, meslekten bir elemanın, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi, bilgi kaynaklarının organizasyonu, güncel duyuru, seçmeli bilgi yayımı, kullanıcı eğitimi ve konu uzmanlığı şeklindeki hizmetlerin, beklentileri karşılayabilmek amacıyla, tamamını vermesi gerektiğini düşünmektedirler. Halk kütüphaneleri yöneticileri, Milli Kütüphane yöneticisi ve Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü, bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işleme, erişimi, bilgi kaynaklarının organizasyonu ve kullanıcı eğitimi, ayrıca Okul Kütüphaneleri Şube Müdürü konu uzmanlığı ile ilgili hizmet verilmesini yeterli görmektedirler.

Dokümantasyon Merkezi yöneticileri, bir dokümantasyon merkezinde çalışan meslekten elemanın bilgi tarama, seçmeli bilgi yayımı, güncel duyuru, bilgi toplanması, düzenlenmesi, erişimi, sunma, kullanıcı eğitimi ve konu uzmanlığı hizmetlerini vermesi gerektiğini savunmaktadırlar.

Devlet Arşivleri Genel Müdürü ile yapılan görüşme neticesinde, Genel Müdür, ister Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, ister Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, isterse Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nda görev yapsın, genel

olarak meslekten bir elemanın dosyalama, belge tasarımı, belgelerin düzenlenmesi, belgeye erişim, halen kullanılmayan belgelerin ayıklanması, gizlilik taşıyan belgelerin korunması ve kullanıcı eğitimi hizmetlerini yerine getirmekle birlikte, özellikle Osmanlı Arşivi'nde görev yapan kütüphanecilerin çok iyi derecede Osmanlıca bilmesi gerektiğini düşünmektedir.

BÖLÜM 7

SONUÇ VE ÖNERİLER

7.1. SONUÇLAR

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992-1993 öğretim yılında 4. sınıfta olan öğrencilere uygulanan anket ve değişik sektörlerde (üniversite kütüphaneleri, halk kütüphaneleri, Milli Kütüphane, okul kütüphaneleri, dokümantasyon merkezleri, arşiv) görev yapan yöneticilerle yapılan görüşme neticesinde, Bölümde 1992-1993 öğretim yılı itibarıyla verilen eğitim, öğrenci ve yöneticilerin beklentileri doğrultusunda, tür ve nitelik olarak talebi karşılayamamaktadır.

Bölümde, 1992-1993 öğretim yılında 4. sınıfta olup, halen mezun olmuş olan öğrenciler arasında, anket sorularına verdikleri cevaplardan kütüphanecilik mesleğinin önemi, anlamı, amaçları, taşıdıkları sorumluluk ve görevler hakkında bilgi sahibi olmadıkları, mesleğe bilinçli olarak yaklaşmadıkları tespit edilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde, verdikleri hizmetler bakımından birbirinden farklılıklar gösteren kütüphane, dokümantasyon merkezi, arşiv kurumlarında ne kadar meslekten elemana ihtiyaç vardır, beklenen meslek becerileri ve yetenekleri nelerdir, bunlar nasıl karşılanabilir şeklinde değişen gereksinimlere yönelik olarak piyasa analizleri yapılmamaktadır.

Kütüphanecilik bilim ve mesleği ile ilgili yayınların çok büyük miktarının yabancı dilde (özellikle İngilizce) olduğu, ayrıca mezun olan kütüphanecilerin görev yaptıkları bilgi kurumlarında - ki özellikle üniversite kütüphaneleri ve dokümantasyon merkezleri - yabancı dildeki bilgi kaynakları ile ilgili teknik işlemleri sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için mutlaka bir yabancı dil bilmeleri gerekmektedir. Yöneticiler ve öğrenciler, mesleki eğitimde en büyük eksikliğin yabancı dil bilgisi eksikliği olduğu konusunda birleşmişlerdir.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde öğrencilerin teoride öğrendikleri bilgileri pratikte uygulama imkanı buldukları ders saatleri çok yetersizdir. Öğrenciler kaynakları tam anlamıyla inceleyebilme, tanıyabilme imkanına sahip değildirler. Ders saatlerinin kısıtlı olmasıyla beraber şubeler de oldukça kalabalıktır. Bu durumda uygulama derslerinin fonksiyonları ve yararları azalmaktadır.

Öğrencilerin mezuniyet sonrasında görev yaptıkları kurumlardaki yöneticiler de elemanlarında uygulama eksikliği olduğunu, bir işin neden, niçin ve nasıl yapıldığını bilmediklerini belirtmişlerdir.

Uygulama dersleri dışında, yine öğrenciler için çok önemli olan, mesleki bilgi ve görgülerini geliştirebilecekleri, kuramsal olarak gördüğü konulara ilişkin bilgileri izleyebileceği ve aktif olarak katılabileceği stajların da süreleri yetersiz, zamanları da uygun değildir. Uygun zamanlarda gerçekleştirilmeyen stajlar yeterince sağlıklı olmamakta, öğrenciler gereksiz ve rutin işler yapmaktadırlar.

Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri, mesleki bilginin yanı sıra, sosyal ve kültürel gelişmelerinde ve ilerdeki mesleki yaşantılarında faydalı olabilecek, ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda, seçmeli dersleri yeterince alamamaktadırlar.

Kütüphanecilik, her geçen gün büyük gelişim ve değişimler neticesinde yeniliklerle karşılaşmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde, bu yenilikleri gerek eğitimciler, gerek yönetici ve uygulayıcılara duyuracak seminerler, toplantılar vb. düzenlenmemektedir. Yine, mezuniyetten sonra meslekten elemanlara, kütüphane hizmetlerini en son teknoloji ile gerçekleştirmelerine yönelik sürekli eğitim programları da yer almamaktadır. Bu durumda özellikle uygulayıcılar, lisans eğitimi süresince öğrendikleri bilgilerle mesleklerini icra etmekte, yeniliklere kapalı kalmakta, değişen teknolojiye ayak uyduramamaktadırlar.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde teknolojik materyallerin (özellikle bilgisayar, görsel-işitsel araçlar) aktif olarak kullanımına yönelik uygulama dersleri de, eğitim programında yer almamaktadır. Öğrenciler, bilgisayar kullanmayı, verilen hizmetlerde bilgisayardan ne şekilde faydalanılacağını bilmemektedirler. Bu durum özellikle üniversite kütüphaneleri ile dokümantasyon merkezlerinde görev yapan yöneticiler tarafından büyük bir eksiklik olarak nitelendirilmektedir.

Değişen teknoloji neticesinde, eğitim programında yer alan mevcut dersler içerik ve yöntem açısından yetersiz kalmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü ile değişik sektörlerde görev yapan yöneticiler arasında bir ilişki mevcut olmakla beraber, bu oldukça pasif boyutlardadır ve sağlıklı bir işbirliği bulunmamaktadır.

Birkaç örnek dışında, çeşitli kütüphane yöneticileri, ilerde mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek için mesleki derslerde seminerler vermemektedir. Değişik sektörlerde görev yapan uygulayıcıların mesleki görgü ve tecrübelerinden yararlanılmamaktadır. Yine birkaç istisna dışında, yöneticiler de, eğitimcilerden yardım almamakta, sorunlarını dile getirmemekte ve tartışmamaktadır. Örneğin, kurumlar kendi bünyelerinde düzenledikleri hizmet içi program, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla, kütüphanecilik bölümlerinden yardım talep etmemektedir.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992-1993 öğretim yılı sonuna kadar uygulanmakta olan mevcut öğretim yöntemleri, öğrenciyi yeterince aktif kılmamakta, ezberciliğe itmekte ve dolayısıyla dersler monotonluk içinde devam etmektedir. Ayrıca ders süreleri, mevcut basılı kaynakların bulunmamasından dolayı not yazdırma şeklinde geçmekte, öğrenci düşünce ve görüşleri ile ilgili soru sorabilme ve tartışma ortamından uzaklaşmaktadır.

7.2. ÖNERİLER

Elde edilen sonuçlardan, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992–1993 öğretim yılı itibarıyla verilen eğitimin, Türkiye koşullarında, değişik hizmet sektörlerinde yer alan uygulayıcıların ve öğrencilerin beklentilerini tür ve nitelik olarak karşılayamadığı ortaya çıkmıştır. H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde verilen eğitim programındaki eksiklikler belirlenip, verdiği hizmet bakımından birbirinden farklılıklar gösteren kütüphane, dokümantasyon merkezi, enformasyon merkezi, arşiv kurumlarının meslekten personel gereksinimlerinin neler olduğu ve nasıl karşılanacağı tespit edilip, daha gelişmiş bir program dahilinde eğitim verildiği takdirde uygulayıcı ve öğrenci beklentilerini tür ve nitelik olarak karşılayacağı şeklindeki hipotezimiz kanıtlanmış olmaktadır.

Öneriler, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde 1993–1994 öğretim yılından itibaren Arşivcilik, Kütüphanecilik ile Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarında eğitim yapılacağı, lisans eğitimine başlamadan İngilizce hazırlık sınıfı konulduğu ve ders programlarının yeniden düzenlendiği düşünülerek ve bu durum dikkate alınarak geliştirilmiştir.

Kütüphanecilik son yirmi yılda büyük gelişmeler göstermiş ve günümüzde de değişimini hızla devam ettiren bir meslektir. Kütüphanecilik mesleğinde görülen bu gelişim ve değişimler doğal olarak kütüphanecilik eğitimine de yansımıştır. Her şeyden önce H.Ü.E.F Kütüphanecilik Bölümü'nde öğrenimini devam ettiren bir öğrenciye mesleğin önemi, anlamı, amaçları, taşıdığı sorumluluk ve görevleri hakkında bilgi verilmelidir. Çünkü

biz kütüphaneciler, kendi varlığımızın bilincine vardığımız takdirde, başkalarına karşı inandırıcı olabilir ve mesleğimiz hakkındaki yanlış imajların yıkılmasında ve mesleğin tanıtımında etkili olabiliriz. H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde 1992–1993 öğretim yılı itibarıyla 4. sınıf öğrencilerine uygulanan ankette sorulan “Tekrar sınava girseniz Kütüphanecilik Bölümü'nü kaçınıcı sırada tercih edersiniz?” şeklindeki soruya % 48.7 oranında “Tercih Etmezdim” cevabının, özellikle mesleki eğitimin son sınıfına gelmiş öğrenciler tarafından verilmesi düşündürücü ve aynı zamanda bu konunun ne derece önemli olduğunu gösterir bir unsurdur.

Kütüphanecilik öğretiminin tam bir çözüme ulaştırılabilmesi için, toplumun sürekli olarak değişen gereksinimlerini göz önüne alarak, bu gereksinimleri saptamaya yönelik piyasa analizlerinin yapılması, ayrıca uygulayıcılarla yapılacak görüşmeler sonucunda , Türkiye'de hangi alanlar için ne kadar elemana ihtiyaç vardır, piyasanın beklediği meslek becerileri ve yetenekleri nelerdir gibi sorulara cevap bulunduktan sonra, öğrencilere bunları kazandırabilmek amacıyla, daha çok araştırma yapmak gereklidir. Böylelikle, eğitimde çok fazla ağırlık verilen ancak uygulamada gereksiz olan veya eğitim programında kapsamlı olarak işlenmediği halde uygulamada çok gerekli olan dersler belirlenmiş, bununla beraber yeni dersler de öğretim programı kapsamına girmiş olur.

Kütüphanecilik mesleği ile ilgili en önemli yayınların İngilizce olarak yayınlandığı göz önüne alınınca, kütüphanecinin kendini geliştirmesi ve yetiştirmesi için mesleki literatürü izlemesi gerekmektedir. Ayrıca koleksiyonları genel olarak yabancı dil ağırlıklı olan, dokümantasyon merkezleri ve üniversite kütüphanelerinde bilgi kaynaklarını sağlamaktan,

kullanıma sunmaya kadar gerçekleştirilecek olan hizmetlerin büyük bir rahatlıkla yerine getirebilmesi için bir yabancı dilin bilinmesi zorunluluğu vardır. H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde bu zorunluluktan hareket ederek mesleki eğitime başlamadan önce bir yıl İngilizce hazırlık eğitimi ve lisans eğitimi süresince de bazı mesleki derslerde İngilizce eğitim verilmesi 1993-1994 öğretim yılından itibaren Kütüphanecilik Bölümü'nde eğitime başlayacak öğrencilere öngörmüştür. Çağdaş bir kütüphanecilik eğitiminin gerçekleştirilmesi yönünde, gerek meslekten uygulayıcılar, gerekse Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri tarafından eksikliği ifade edilen yabancı dil sorunu böylelikle bir çözüme ulaşmıştır.

Kütüphanecilik mesleğinin uygulama ağırlıklı bir meslek olduğu düşünüldüğünde, Kütüphanecilik Bölümü'nde verilen derslerin teori ile beraber uygulama dengeli olması gerekmektedir. Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerinin, teoride öğrendikleri bilgileri, pratikte uygulama imkânı buldukları uygulama ders saatleri yetersizdir. Öğrencilerin, daha iyi öğrenebilmeleri ve öğrenilenlerin kalıcı olabilmesi için uygulama ders saatleri arttırılmalıdır. Ayrıca kaynakları daha iyi tanıyabilmeleri, anlayabilmeleri ve daha rahat kullanabilmeleri için, uygulama yaparken şube sayıları da arttırılmalı ve daha küçük gruplar halinde uygulama yapılmalıdır. Teoriye karşı uygulama getirilmeli ve gerçekten “yapmak” istenilen ile derslerdeki teori arasında denge kurulmalıdır. Uygulamada bir işin niçin ve neden yapıldığı, nasıl yapıldığı anlatılmalı ve gösterilmelidir.

Derslerde teori ile uygulama arasındaki kopukluğu ortadan kaldırmak amacıyla, uygulamaya daha fazla ağırlık verecek programlar hazırlanmalı ve

uygulama dersleri mümkün olduğu ölçüde farklı kütüphane türlerinde gerçekleştirilmelidir.

Uygulama derslerinin dışında diğer önemli konu da H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde ikinci ve üçüncü sınıfların sonunda gerçekleştirilen stajlardır. Her şeyden önce öğrencilerin okudukları derslerde edindikleri bilgileri uygulaması için hangi yıl, ne tür kütüphanelerde staj yapabilecekleri tespit edilmelidir.

H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü ile staj yaptırılacak kütüphaneler arasında stajların etkinliğini arttırmak amacıyla sıkı bir işbirliği yapılmalı, programlar hazırlanmalı, ayrıca stajların uygulama zamanlarını ve sürelerini yeniden düzenlemek amacıyla çalışmalar yapılmalıdır. Öğrencilerin daha iyi yetiştirilmesi amacıyla, stajlar bir akademik yıl içinde ve part-time çalışarak gerçekleştirilmelidir.

Kütüphanecilik Bölümü öğrencilerine, stajlar esnasında birikmiş rutin işleri yaptırmaktan ziyade onların teorik bilgilerini uygulama olanağı verecek programların gerçekleştirilmesi amacıyla kütüphane seçiminde ve uygulama esnasında ölçütler belirlenmeli ve kütüphanelere bildirilmelidir.

Bir kütüphanecinin başarılı olması için, sadece kütüphanecilik meslek bilgilerini sahip olması yeterli değildir. Öğrencilerin ilgi alanı ve yetenekleri doğrultusunda, onlara bir görüş kazandırabilecek, sosyal ve kültürel gelişimlerini sağlayacak ve ilerdeki meslek yaşantılarında yararlı olabilecek seçmeli dersleri alabilmesi için olanakların genişletilmesi gereklidir. Bu nedenle Kütüphanecilik Bölümü değişik bölümlerle görüşmeler yaparak,

öğrencileri için en uygun programları hazırlamalıdır. Seçmeli dersler için ilk etapta Edebiyat Fakültesi bünyesinde ve eğer imkan varsa farklı fakültelerden ders alma imkanları araştırılmalı ve geliştirme çalışmaları yapılmalıdır.

Kütüphanecilik alanında kaydedilen hızlı gelişim neticesinde, hem uygulayıcıların, hem de eğitimcilerin değişen teknoloji karşısında yeniliklerden haberdar olabilmesi için, H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü tarafından, seminerler, toplantılar, konferans ve sempozyumlar , sürekli eğitim veya yenilenme kursları düzenlenmelidir. Sürekli eğitim, uygulayıcıların, ve eğitimcilerin yenilikleri takip edebilmesinde son derece yararlı olacak, eğitimcilerin, bu şekilde öğrencilerine en yeni ve sağlıklı bilgiyi iletmesine, uygulayıcıların ise, kütüphane hizmetlerini en son teknolojilerle gerçekleştirmelerine ve değişen teknolojiye ayak uydurmalarına imkan sağlayacaktır.

Çağdaş gereksinimler doğrultusunda kütüphanecilik eğitimi verilmesi hedefleniyorsa, teknolojik materyallerin aktif olarak kullanılmasına, tanıtılmasına imkan verecek derslerin eğitim programına dahil edilmesi gerekmektedir. Bilgi teknolojisi ve bu teknolojinin sürekli gelişimi dikkate alındığında bilgisayarı kullanmayı, sunduğumuz hizmetlerde bilgisayardan ne şekilde yararlanabileceğinizi, uygulamaların nasıl yapıldığını öğrenmemizin zorunlu olduğu görülmektedir. Kütüphanelerde ve kütüphanecilik eğitim programlarında bilgisayar uygulamaları konularında genellikle kütüphanecilerden değil de bilgisayar uzmanlarında yararlanılmaktadır. Oysa ki bu teknoloji materyalini ve olanaklarını iyi bilen bir kütüphaneci ile bu sorun çözümlenebilir.

Müracaat ve bibliyografya dersi ile kataloglama ve sınıflama derslerinin de değişen teknolojiden etkilendiği gözönünde bulundurularak, içerik ve yöntem yönünden bu dersler yeniden değerlendirilmelidir. Ayrıca, kitap, süreli yayın ve kitap dışı materyallerin sağlanması konusu ders programında daha ayrıntılı bir şekilde ele alınıp, psikolojik danışmanlık, sosyoloji, felsefe konulu derslerin de, eğitim programında yer alması için çalışmalar yapılmalıdır.

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü öğretim üyeleri ile uygulayıcılar arasında işbirliği yoluna gidilerek, mesleğin gelişebilmesine çalışmalıdır. Uygulayıcılardan öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeleri istenmelidir. Uygulayıcılar kendileriyle yapılan görüşme sonucunda, bu olanakların bölümler tarafından kendilerine verildiği takdirde ders verebileceklerini ifade etmişlerdir. Uygulayıcılar da eğitimcilerden, uygulamada karşılaştıkları problemler hakkında yardım isteyebilir, ortak sorunları birlikte tartışabilirler. Böyle bir ilişki ve işbirliği her açıdan daha iyi ve kaliteli bir eğitimin gerçekleştirilmesinde büyük rol oynayacaktır.

Özellikle temel olan mesleki derslerde, ders sürelerinin not yazdırma ile geçmesi, tartışma ortamının olmaması, öğrencilerin sınıf içi aktivitesini, araştırma çalışmalarını engellemesinden dolayı ders notlarının her yıl gözden geçirilmek suretiyle en azından metin halinde öğrencilere dağıtımını sağlanmalıdır.

Kütüphanecilik lisans eğitiminde, öğrenciyi ezbercilikten, dersleri monotonluktan kurtarmak ve öğrencilerin aktif olmalarını sağlamak amacıyla

öğretim yöntemlerinde değişiklikler yapılmalıdır. Bu öğretim yöntemleri arasında, uygulamalara ağırlık verilmesi, deneyimli kütüphanecilerin sınıfları ziyaret etmeleri veya görüşme yoluyla kütüphanecilerle iletişim kurulması, gözlemler ve incelemeler yapılması, sınıfta tartışılmak üzere okuma ödevlerinin verilmesi, sınıfta okuma ve bunu yorumlayarak tartışma, öğrencilerin seminer vermesi, araştırma ödevlerinin verilmesi yöntemleri , eğitim programında kullanılabilir.

Öğrencilerin, düşünce ve görüşlerini ortaya koymalarını destekleyerek, tartışabilmeleri, soru sorabilmeleri için cesaret verici ve teşvik edici bir ortam oluşturularak, onlarda mesleki bilginin yapılması sağlanmalıdır.

Kütüphanecilik eğitiminde, 'Eğitimsel Çoğulculuk' kuralları çerçevesinde, kütüphanecilik bilimi diğer bazı bilim dallarıyla ortak çalışmalar gerçekleştirerek, Bölüm öğrencilerine yeni birtakım niteliklerle beraber yeni bir kimlik de kazandırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

H.Ü.E.F. Kütüphanecilik Bölümü'nde çağdaş gereksinimler doğrultusunda Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dallarının açılması ile birlikte eğitimde uzmanlaşmalara gidilecek ve böylelikle daha özel konularda yoğunlaşmalar olacak ve araştırma sonuçları ortaya çıkacaktır. Sürekli bir gelişim sonucunda hizmeti etkin kılacak tek unsur olan insangücünün nitelikli kılınmasında eğitim programlarının güncel tutulabilmesi için devamlı olarak araştırmalar yapılmalı ve programları geliştirme çabası içinde bulunulmalıdır.

KAYNAKÇA

ARTUKOĞLU, Adil

- 1979 "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimine Genel Bakış." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXVIII, 1-2: 1-11.

ATAMAN, Bekir Kemal

- 1989 "Arşivcilik Eğitimi Üzerine." Türk Kütüphaneciliği, III, 1: 34-45.

BAYDUR, Gülbün

- 1989 "Bir Staj Değerlendirmesi-Kütüphanecilik Bölümü Öğrencilerinin İzlenimleri." İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştırmaları, 2.

BAYSAL, Jale

- 1987 a "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nün Yirmi Yıllık Tarihçesi 1964 – 1984." İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştırmaları, 1: 5-15.
- 1987 b Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar Araçlar Yöntemler. 2. basım. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü.

- 1990 "Kütüphanecilik Bölümlerinde Ders Programları." Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan. Ankara : Türk Kütüphaneciler Derneği, 36–42. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 15).

COOK, Michael

- 1982 Guidelines for Curriculum Development in Records Management and the Administration of Modern Archives: a RAMP Study. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

ÇAKIN, İrfan

- 1986 "Kütüphanenin Toplumsal Konumu ve İşlevleri." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXV, 1: 6 –15.

ERSOY, Osman

- 1969 "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nün Onbeş Yılı." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII, 4: 228–231.

GÜRDAL, Oya

- 1990 a "Kütüphanecilik Eğitimi Planlaması: I." Türk Kütüphaneciliği, IV, 2: 73-82.
- 1990 b "Kütüphanecilik Eğitimi Planlaması II: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü İçin Bir Uygulama Taslağı." Türk Kütüphaneciliği, IV, 3: 127-134.

KAPTAN, Saim

1977 Bilimsel Araştırma Teknikleri. Ankara: Rehber Yayınevi.

KARASAR, Niyazi

1986 Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler.
Ankara: Matbaş Matbaacılık.

KUM, İlhan

1970 "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi." (Yayınlanmamış
Doktora Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve
Tarih, Coğrafya Fakültesi.

1979 "Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi
Kütüphanecilik Bölümü'nde Yürütülen Lisans Programı." Türk
Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXVIII, 4: 171-177.

Library and Information Science Abstracts.

1969- London: Library Association.

Library Literature.

1936- New York: H.W Wilson Company.

MC GARRY, Kevin

- 1987 "Belgebilim Alanındaki Gelişmeler Kütüphanecilik ve Bilgibilim Öğretimi: Geçmiş Bakış ve Yeniden Değerlendirme." (Çev. Nur Ünal), Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştırmaları, 1: 109-155.

OĞUZ, Tülay

- 1988 "Kütüphanecilik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri." Türk Kütüphaneciliği, II, 1: 8-22.

ÖTÜKEN, Adnan

- 1957 "Türkiye'de Kütüphanecilik Öğretimi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, VI, 1-2: 1-35.

SAĞLAMTUNÇ, Tülin

- 1983 "Hacettepe Üniversitesinde Kütüphanecilik Öğretimi." Haz. Meral Alpay, Değişik Ülkelerde Kütüphanecilik Öğretimi (Seminer 25 Şubat 1982). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü. 67-76.
- 1988 "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitiminde Gerçekleştirilmesi Zorunlu Aşamalar." Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori ile Uygulama İlişkisi Sempozyumu (7-8 Mayıs 1987). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü. 227-240.

SEFERCİOĞLU, Necmeddin

- 1977 "Kütüphanecilik Mesleğinin Yüzüncü Yılı." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXVI, 1: 12-17.

SHERA, Jesse H.

- 1972 The Foundations of Education for Librarianship.

TANER, Sönmez

- 1989 "Arşiv- Kütüphane, Bilgi Uzmanlarının Eğitiminde Dünyadaki Son Gelişmeler- Eğilimler: İşbirliği Yaklaşımı." İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştırmaları, 2: 61-76.

THOMPSON, James

- 1977 A History of the Principles of Librarianship.

TONTA, A. Yaşar

- 1982 "Kütüphanecilikte Son Gelişmeler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXI, 3: 121-124.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni

- 1952- Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
1986

Türk Kütüphaneciliği

- 1987- Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Türkiye Bibliyografyası.

1935- Ankara: Milli Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü.

Türkiye Makaleler Bibliyografyası.

1952- Ankara: Milli Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü.

YARDIMCI KAYNAKÇA

ACAROĞLU, M. Türker

1975 “Kütüphaneciliğimizin Elli Yılı.” Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXIV, 1: 7-13.

BAYRAKTAR, Nail

1990 “İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nün Kuruluş Yılları.” Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan. Ankara : Türk Kütüphaneciler Derneği, 28-32. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 15).

BAYSAL, Jale

1988 “Kütüphanecilik Öğretiminin Temel Sorunları.” Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori ile Uygulama İlişkisi Sempozyumu. (7-8 Mayıs 1987) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü. 29-42.

BİNARK, İsmet

1980 Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri. Ankara: T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı. (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı Yayın No: 3 - Gn. No: 049).

BUCKLAND, Michael K.

- 1986 "Education for Librarianship in the Next Century." Library Trends, Spring: 777–788.

CORBIN, John

- 1988 "The Education of Librarians in an Age of Information Technology." Computing, Electronic Publishing and Information Technology, 77– 87.

ÇAPAR, Bengü

- 1990 "Türkiye'nin Bilgi Hizmetlerini Geliştirme Politikası ve Öncelikler." Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 43 – 49. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 15).

DEMİRTAŞ, Abdullah

- 1986 "Günümüz Kütüphaneciliğinde Yeni Gelişmeler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXV, 2: 28–31.

DEWEY, Melvil

- 1958 "Meslek Olarak Kütüphanecilik." (Çev. Osman Ersoy), Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, VII, 3–4: 1–3

DOWNS, Robert Bingham

- 1956 "Türkiye'de Kütüphanecilik." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, V, 3: 258–261.

DYER, Esther

- 1983 "Amerika Birleşik Devletlerinde Kütüphane Öğretimi Sorunlar, Potansiyel ve Görünmeyen Tehlikeler." (Çev. Gülen Olut), Değişik Ülkelerde Kütüphane Öğretimi (Seminer 25 Şubat 1982). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü. 27-31.

ERSOY, Osman

- 1966 Kütüphaneciliğimizin Sorunları. Ankara: Anadolu Matbaası.
- 1983 "Kütüphaneciliğimizi Etkileyen Nedenler." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXII, 2: 49-53.

"Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Kütüphanecilik Öğretimi."

- 1958 Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, VII, 1-2: 10-14.

GÜRDAL, Oya

- 1990 "Kütüphanecilik Eğitimi Planlaması." Türk Kütüphaneciliği, IV,4: 175-178.

KAEGBEIN, Paul

- 1987 "Kütüphanecilik Bilimi Öğrenimi İçin Bir Model Köln Üniversitesi Örneği." (Çev. Jale Baysal), Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştırmaları, 1: 89-107.

KAPTAN, Saim

- 1981 Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

KARAKAŞ, Sekine

- 1990 "Kütüphanecilik ve Enformasyon Bilimlerinde Uzman Sistemler." Türk Kütüphaneciliği, IV, 1: 22-28.

KARASAR, Niyazi

- 1991 Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler-, 4. basım. Ankara: Sanem.

"Kütüphanecilik Eğitiminde Onbeş Yıl."

- 1969 Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XVIII, 3: 149-150.

LOWRIE, Jean E.

- 1984 "Amerika Birleşik Devletleri'nde Kütüphanecilik Eğitimi." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXIII, 2: 163-167.

ÖZDEMİRÇİ, Fahrettin

- 1990 a "Prof. Dr. Berin U. Yurdadoğ ile "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitimi ve Son Gelişmeler" Üzerine Söyleşi." Türk Kütüphaneciliği, IV, 4: 215-224.
- 1990 b "Prof. Dr. Osman Ersoy'la Röportaj." Türk Kütüphaneciliği, IV, 3: 143-153.

Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan.

- 1990 Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 15).

SOYSAL, Özer

- 1983 "Türkiye'de Kütüphanecilik Eğitiminin Temel Sorunları." Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, XXXII, 4: 149-162.

STIEG, Margaret F.

- 1992 Change and Challenge in Library and Information Science Education. Chicago: American Library Association.

WHITTEN, B. ve T. MINDER

- 1974 "Education for Librarianship in Developing Nations: The Hacettepe Experience." Journal of Education for Librarianship, XIV, 4: 220-233.

YILMAZ, Bülent

- 1993 "Türkiye'de Kütüphanecilik Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Anabilim Dallarının/Bölemlerinin Tercih Edilme Eğilimleri: 1988-1991." Türk Kütüphaneciliği, VII, 1: 41-52.

YILMAZ ,Tuncer

- 1987 "Kütüphane ve Bilgisayar." Türk Kütüphaneciliği, I, 4: 191-195.

YURDADOĞ, Berin U.

- 1988 "Kütüphane ve Siberetik." Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori İle Uygulama İlişkisi Sempozyumu (7-8 Mayıs 1987). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü. 19-27.
- 1990 *Enformasyon Toplumu Kütüphanelerinde Personel (İşgücü) Sorunu." Türk Kütüphaneciler Derneği 40. Yıl Kütüphanecilik Kurultayı (30 Kasım-1 Aralık 1989). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. 28-32. (Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları: 16).

EK 1

KÜTÜPHANECİLER KURSU TALİMATNAMESİ

1- 1341 senesi Eylül'ünün 15'inde İstanbul'da İstanbul Lisesi'ne merbut olarak Süleymaniye Medresesinde kütüphanecilik kursu açılması mukarrerdir.

2- Darülfünun Kütüphanesi Müdürü Fehmi Edhem Bey dersleri takrir edecek ve Kütüphaneler Müfettişi Ahmed Tevhid Bey (Şark Bibliyografisi) ile (eski yazıların kıraati) hakkında konferanslar verecektir.

3- Ders Pazartesi, Çarşamba ve Cumartesi günleri saat ondan bire kadardır.

4- Bugünkü gün hizmette bulunan kütüphane müdürleri ile hafızıkütüplerin cümlesi bu derse devama mecburdur.

5- Laakal orta mektep tahsilini ikmal etmiş olanlardan kütüphanecilik mesleğini arzu edenler bu kursa iştirak edebilirler.

6- Nisan gayesine kadar devam edecek bu derslerden müdavimler imtihan edilir. Ehliyeti tebeyün edenlere birer ehliyetname verilir.

7- Hidemat-ı sabıkalarına hürmeten müstahak-ı tekaüt oldukları halde hizmetlerinde alıkonulmuş olan müsün zevatın derse devam hususu ihtiyarlarına bırakılır.

HAMİD ZÜBEYR

22 Ağustos 1341

Maarif Vekili namına

NAFİ ATUF

1341 Senesi 16 Eylül'ünde İstanbul'da Süleymaniye Medresesinde İlk Defa Olarak Açılacak Kütüphanecilik Kursunun Müfredat Programı

Dersler üç kısımdır:

- a) İdare
- b) Katalog tahriri
- c) Kitabiyat

" A "

İdare

- 1 -

- 1- Kütüphane kelimesinin menşei, kütüphanecilik ve kütüphaneler tarihi.
- 2- Kütüphane ittihaz olunan binaların ihtiva etmesi lazım gelen şerait, binaların tertibat-ı dahiliyesi. Raflar, dolaplar, fişiyeler ilah ...
- 3- Hafızıkütüp ve vezaifi, kütüphanede diğer müstahdemin vezaifi.
- 4- Kütüphanelerin menabii: mubayaat, hükümet tarafından tabilerinden alınıp verilen kitaplar.

- 2 -

- 1- Yeni bir kütüphane tesisinde nazar-ı itibara alınacak nikat.
- 2- İlk kitapların mübayaası
- 3- Katalog tahriri: eski ve yeni bibliyografi sistemleri:
  - a) Usuli katalog
  - b) Topografik katalog

- c) Elifbai katalog
- d) Lugat katalog
- e) Hususi kataloglar, yazma katalogları

- 3 -

- 1- Kütüphanelerde kitapların tezayüdü.
- 2- Duhul veya mübayaa defteri.
- 3- Teclid ve teclid defteri.
- 4- Yeni mübayaatın mevcut koleksiyonlar meyanına ithali
- 5- Kitapların muhafazası ve tathirâtı.
- 6- Kitapların yoklaması.

- 4 -

- 1- Alelumum kütüphanenin tarz-ı istimali ve buna dair talimat.
- 2- Kitapların kıraat salonuna, karilere suret-i itası.
- 3- Kütüphane haricine kitap iaresi.
- 4- Kütüphaneler beyninde kitap iaresi.

" B "

Katalog Tertip ve Tahriri

Bu ders tamamiyle amelidir. "A" dersinde nazariyatı gösterilen katalog envainın burada tatbikatı icra ettirilecektir.

" C "

Kitabiyat

- 1 -

- 1- Kitaplar, kitabın tarifi, kitap ıstılahları.
- 2- Kitabın teşekkülât-ı maddiye ve fikriyesi.
- 3- Eserlerin envaı.
- 4- Kitabın tarihçesi: Ezmine-i kadimede kitap, Ezmine-i mutavassıtada kitap, devr-i teceddüt ve asr-ı hazırda kitap.
- 5- Telif, tabı, kitapçılık.
- 6- Matbu kitabın şerait-i maddiyesi.

- 2 -

Kıraat

- 1- Kıraat ve kariler.
- 2- Kıraatin lüzumu ve fevaidi.
- 3- Kıraatin muhtelif gayeleri, muhtelif tarz-ı kıraat.
- 4- Karilere vesaya, not alarak okumak, yüksek sesle okumak, kıraatin fizyolojisi.

- 3 -

Bibliyografi

- 1- Bibliyografinin tarifi, envaı.
- 2- Milli Bibliyografiler.

- 3- Hususi Bibliyografiler.
- 4- Umumi Bibliyografiler.
- 5- Tahlili ve Tenkidi Bibliyografiler.
- 6- Müntahab Bibliyografiler.
- 7- Bibliyografinin tarihçesi.
- 8- Hafızı kütüplerin istinas peyda etmesi lazımgelen bibliyografi mesaisi.
- 9- Kütüphanelerde bibliyografi hidematı.

EK 2

ANKARA ÜNİVERSİTESİ DİL VE TARİH, COĞRAFYA FAKÜLTESİ
KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI1. SINIF

(ORTAK DERS PROGRAMI)

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Bilgi Merkezleri ve Hizmetleri	2
Bilgi ve Belgenin Tarihi	2
Bilgi ve Belgenin Düzenlenmesi	2
Temel Danışma Kaynakları	2
Bilgi Kayıt Ortamları	2
Osmanlıca	2
Bilgisayar I	2

2. SINIF

(ORTAK DERS PROGRAMI)

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Bilgisayar II	2
Kataloglama ve Sınıflama	2
Osmanlıca	2
Danışma Kaynakları ve Uygulaması	3
Kataloglama ve Sınıflama Uygulaması	2
İstatistik	2

Araştırma Yöntemleri	2
Danışma Hizmeti	2

KÜTÜPHANECİLİK ANABİLİM DALI

3. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Danışma Kaynakları	2
Okul Kütüphaneleri	2
Araştırma Kütüphaneleri	2
Kataloglama ve Sınıflama II	2
Halk ve Çocuk Kütüphaneleri	2
Danışma Kaynakları Uygulaması	1
Kataloglama ve Sınıflama Uygulaması	1
Bilgisayar III	2
Belge ve Bilgibilim	2
Çocuk Literatürü	2

Seçmeli Dersler:

Sistem Analizi	2
----------------	---

4. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Bilgisayar IV	2
Kitapdışı Materyaller	2
Danışma Kaynakları	2

Kataloglama ve Sınıflama	2
Kütüphanelerde Otomasyon	2
Kütüphane ve Enformasyon Hizmetleri Yönetimi	2
Danışma Kaynakları Uygulaması	2
Kataloglama ve Sınıflama Uygulaması	2
Sürelî Yayınlar	1
Uygulama (Kütüphanelerde)	1

Seçmeli Dersler:

İndeksleme Teknikleri	2
-----------------------	---

BÖLÜMDİŞİ ÖĞRENCİLER İÇİN SERVİS DERSLERİ

Kütüphanelerden Yararlanma	2
----------------------------	---

DOKÜMANTASYON-ENFORMASYON ANABİLİM DALI

3. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
İletişim Teknolojisi	2
Bilginin Organizasyonu I	3
Bilgisayar III	2
Dokümantasyon-Enformasyon Literatürü3	
Sistem Analizi	2
Bilginin Yayımı	2
Bilgi Ağları	2

Endüstriyel Enformasyon	2
-------------------------	---

Seçmeli Dersler:

Belge ve Bilgibilim	2
---------------------	---

4. SINIF

Dersin Adı:

Saati:

Enformasyon Teknolojisi	2
Bilginin Organizasyonu II	3
Veri Tabanları	2
Bilgi Pazarlaması	2
Bilgisayar IV	2
İndeksleme Teknikleri	2
Bilgi Erişim	2

Seçmeli Dersler:

Kütüphane ve Enformasyon	
Hizmetleri Yönetimi	2
Sürelî Yayınlar	1
Kütüphanelerde Otomasyon	2

ARŞİV ANABİLİM DALI

3. SINIF

Dersin Adı:

Saati:

Osmanlı Diplomatîği I	2
-----------------------	---

Belge Yönetimi	2
Arşiv Materyalleri ve Hizmetleri	2
Bilginin Organizasyonu I	3
Belge Erişim	2
Bilgisayar III	2
Yazı Türleri I	2
Temel Arşiv Bilgileri	2

Seçmeli Dersler:

Osmanlı Devlet Teşkilatı	2
T.C. Devlet Teşkilatı	2

4. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Osmanlı Diplomatiği II	2
Dosyalama Teknikleri	2
Bilginin Organizasyonu II	3
Arşiv Türleri	2
Bilgisayar IV	2
Arşivler ve Teknoloji	2
Arşiv Yönetimi	2
Yazı Türleri II	3

EK 3

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI

KÜTÜPHANECİLİK ANABİLİM DALI

1.SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	1
Türk Dili	2
Güzel Sanatlar	1
Kitap ve Kütüphane Tarihi	2
Kütüphane Bilimine Giriş	2
Osmanlıca I	3
Uygulamalı Temel İstatistik	3
Bilgi Kaynakları I	2
Kütüphanecilik Metinleri I	3

2. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Atatürk İlkeleri Ve inkılap Tarihi	1
Yabancı Dil	2
Kataloglama ve Sınıflama I	2
Kütüphane İşlemleri	2
Araştırma Yöntemleri	3

Osmanlıca II	3
Kütüphane Uygulamaları I	2
Bilgi Kaynakları II	3

3. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Yabancı Dil	2
Okul Kütüphanesi	1
Halk ve Çocuk Kütüphanesi	2
Kütüphane Uygulamaları II	2
Kataloglama ve Sınıflama II	2
Araştırma Kütüphaneleri	2
Çocuk Edebiyatı	1
Yazma Kütüphanesi	2
Belge ve Bilgi Bilimi	2

4. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Kitapdışı Belgeler	3
Kütüphane Uygulamaları III	2
Bilimsel Çalışma Uygulaması (seç.)	2
Nadir Eserler	2
Masa Üstü Yayıncılık	2
Kütüphane Yönetimi	2
Özel Öğretim Yöntemleri (seç.)	3
Bilgisayar Programları	2
Bilgi Hizmetleri	2

Yayın Hayatı ve Sorunları	2
Arşiv (seç.)	2

DOKÜMANTASYON VE ENFORMASYON ANABİLİM DALI

1. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	1
Türk Dili	2
Güzel Sanatlar	1
Bilgi Bilime Giriş	2
Bilgi İşlem ve Bilgisayar	3
Bilgi Kaynakları I	2
Bilgi Bilimi Metinleri I	4
Uygulamalı Temel İstatistik	3

2. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	1
Yabancı Dil	2
Bilgi Bilime Giriş	2
Bilgi İşlem ve Bilgisayar	3
Bilgi Kaynakları II	3
Belge ve Bilginin Örgütlenmesi I	3

Bilgi Bilimi Metinleri II	3
Bilgi Bilim Uygulamaları I	2

3. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Yabancı Dil	2
Belge ve Bilgi Bilimi	2
Belge ve Bilginin Örgütlenmesi II	3
Bilgi Merkezlerinde İşbirliği	2
Bilgisayar Programları	2
Dizin ve Öz Hazırlama	2
Bilgi Bilim Metinleri III	3
Bilgi Bilimi Uygulamaları II	2

4. SINIF

<u>Dersin Adı:</u>	<u>Saati:</u>
Bilgisayar Programları	2
Belge ve Bilgi Merkezi Yönetimi	2
Bilgi Hizmetleri	2
Yayın Hayatı ve Sorunları	2
Bilgi Bilim Uygulamaları III	2
Bilimsel Çalışma Uygulaması (seç.)	2
Arşiv	2

Kitapdışı Belgeler	3
Masa Üstü Yayıncılık	2
Özel Öğretim Yöntemleri (seç.)	3

EK 4

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
KÜTÜPHANECİLİK BÖLÜMÜ 1992-1993 ÖĞRETİM YILI DERS PROGRAMI

1. SINIFGÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
ANT 201	Sosyal Antropolojiye Giriş	3
KÜT 101	Kütüphaneciliğe Giriş	3
KÜT 105	Kitap ve Küt. Tarihi	3
KÜT 171	Osmanlıca	3
PSİ 101	Psikolojiye Giriş	3
TKD 103	Türk Dili I	2
*****	Yabancı Dil (İng.)	2
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0
IST 195	Uygulamalı İstatistik I	3

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 102	Kütüphaneciliğe Giriş	3
KÜT 106	Kitap ve Küt. Tarihi	3
KÜT 172	Osmanlıca II	3
TAR 106	Bilim Tarihi	3

TKD 104	Türk Dili II	2
*****	Yabancı Dil (İng.)	2
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0
İST 196	Uygulamalı İstatistik II	3

2. SINIF

GÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
AİT 203	Atatürk İlkeleri ve İnk. Tarihi	2
KÜT 205	Araştırma Metodları	3
KÜT 207	Kataloglama ve Sınıflama I	3
KÜT 215	Müracaat ve Bibliyografya	3
KÜT 271	Osmanlıca III	3
*****	Yabancı Dil (İng.)	2
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
AİT 204	Atatürk İlkeleri ve İnk. Tarihi	2
KÜT 208	Kataloglama ve Sınıflama II	3
KÜT 210	Kataloglama ve Sınıflama Uyg.	1
KÜT 216	Müracaat ve Bibliyografya	3

KÜT 226	Kütüphane İşlemleri	2
KÜT 272	Osmanlıca IV	3
*****	Yabancı Dil (İng.)	2
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0

3. SINIF

GÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 311	Kataloglama ve Sınıflama Uyg.	1
KÜT 317	Müracaat ve Bibliyografya Uyg.	1
KÜT 327	Kütüphane İşlemleri II	2
KÜT 333	Araştırma Kütüphaneleri I	2
KÜT 337	Nadir Es. ve Nadir Es. Küt. I	3
KÜT 391	Staj I	1
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 322	Sürelî Yayınlar	3
KÜT 330	Çocuk Kütüphaneleri	2
KÜT 334	Araştırma Kütüphaneleri II	2
KÜT 338	Nadir Es. ve Nadir Es. Küt. II	3

KÜT 392	Küt. Programlamaya Giriş	3
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0

4. SINIF

GÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 423	Kitapdışı Materyal	3
KÜT 429	Halk Kütüphaneleri	2
KÜT 451	Yönetim Teknikleri ve Mevz.	3
KÜT 491	Staj II	1
*****	Güzel Sanatlar-Beden	0

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 414	Kataloglama ve Sınıflama III	1
KÜT 418	Müracaat ve Bibliyografya Uyg.	1
KÜT 436	Okul Kütüphaneleri	1
KÜT 442	Kütüphane Otomasyonu	3
KÜT 452	Yönetim Teknikleri ve Mevz.	3

BÖLÜMÜÇİ SEÇMELİ DERSLERGÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
ALM 161	Almanca I	3
ALM 261	Almanca III	3
FRA 161	Fransızca I	3
FRA 261	Fransızca III	3
KÜT 261	Arapça I	3
KÜT 263	Farsça I	3
KÜT 361	Arapça III	3
KÜT 363	Farsça III	3
KÜT 453	Nadir Es. ve Nadir Es. Küt.	3
KÜT 455	Dokümantasyon	3

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Kredisi:</u>
ALM 162	Almanca II	3
ALM 262	Almanca IV	3
FRA 162	Fransızca II	3
FRA 262	Fransızca IV	3
KÜT 262	Arapça II	3
KÜT 264	Farsça II	3
KÜT 362	Arapça IV	3
KÜT 364	Farsça IV	3

KÜT 454	Nadir Es. ve Nadir Es. Küt.	3
KÜT 456	Arşiv	3

EK 5

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK
BÖLÜMÜ 1993-1994 ÖĞRETİM YILI DERS PROGRAMI

KÜTÜPHANECİLİK ANABİLİM DALI, DOKÜMANTASYON VE
ENFORMASYON ANABİLİM DALI, ARŞİV ANABİLİM DALI İÇİN
HAZIRLANMIŞ OLAN ORTAK DERS PROGRAMI

1. SINIFGÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Dersin Dili:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 121	Belge ve Bilgibilime Giriş I		3
KÜT 123	İletişim ve Toplum I		3
KÜT 125	Bilgi Kaynakları I		2
KÜT 127	Bilgisayara Giriş	İngilizce	3
KÜT 129	Kullanıcı Grupları ve Özel. I		2
KÜT 131	Mesleki İngilizce	İngilizce	2

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Dersin Dili:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 122	Belge ve Bilgibilime Giriş II		3
KÜT 124	İletişim ve Toplum II		3
KÜT 126	Bilgi Kaynakları II		2
KÜT 128	Programlama I	İngilizce	3

KÜT 130	Kullanıcı Grupları ve Özel. II		2
KÜT 132	Mesleki İngilizce	İngilizce	2

2. SINIF

GÜZ DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Dersin Dili:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 241	Araştırma Yöntemleri I		3
KÜT 243	İstatistik I		3
KÜT 245	Bilginin Organizasyonu I		3
KÜT 247	Bilgi Erişim Kaynakları I		3
KÜT 249	Programlama II	İngilizce	2
KÜT 251	Mesleki İngilizce	İngilizce	2

BAHAR DÖNEMİ

<u>Dersin Kodu:</u>	<u>Dersin Adı:</u>	<u>Dersin Dili:</u>	<u>Kredisi:</u>
KÜT 242	Araştırma Yöntemleri II		3
KÜT 244	İstatistik II		3
KÜT 246	Bilginin Organizasyonu II		3
KÜT 248	Bilgi Erişim Kaynakları II		3
KÜT 250	Programlama III	İngilizce	2
KÜT 252	Mesleki İngilizce	İngilizce	2

EK 6

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ KÜTÜPHANECİLİK
BÖLÜMÜ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN ANKET FORMU

1. Cinsiyetiniz

a) Kız

b) Erkek

2. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nda Kütüphanecilik Bölümü kaçınıcı tercihinizdi?

a) 1-5

b) 6-10

c) 11-18

3. Kütüphanecilik Bölümünü kazandıktan sonra tekrar Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na girdiniz mi?

a) Evet

b) Hayır

4. Cevabınız "Evet" ise, neden?

a) Daha iyi bir bölüme girmek için

b) Sevmedim

c) Bölümde verilen eğitimi yetersiz buldum

d) Diğer (açıklayınız)

5. Tekrar sınava girseniz Kütüphanecilik Bölümünü kaçınıcı sırada tercih ederdiniz?

a) 1-5

b) 6-10

c) 11-18

d) Tercih etmezdim

6. Cevabınız "tercih etmezdim" ise, neden?

Açıklama: .....

.....

.....

7. Çağdaş gereksinimler doğrultusunda, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü'de, Kütüphanecilik Anabilim Dalı, Arşivcilik Anabilim Dalı, Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı açılmasını, eğitimin niteliği ve ihtisaslaşma açısından gerekli buluyor musunuz?

a) ( ) Evet

b) ( ) Hayır

8. Dört yıllık lisans eğitimine başlamadan önce, İngilizce hazırlık sınıfının bulunmasını önemli buluyor musunuz?

a) ( ) Evet

b) ( ) Hayır

9. Lisans eğitimi süresince, özellikle temel olan mesleki derslerde İngilizce eğitimin verilmesini faydalı buluyor musunuz?

a) ( ) Evet

b) ( ) Hayır

10. Kütüphanecilik alanında, enformasyon çağının gereklerine uygun olarak, teknolojik gelişmelere yönelik eğitim verilmesini faydalı buluyor musunuz?

a) ( ) Evet

b) ( ) Hayır

11. Kütüphanecilik eğitiminde teknolojik materyallerin (gör-ışit, bilgisayar) kullanılmasını gerekli görüyor musunuz?

a) ( ) Evet

b) ( ) Hayır

12. Kişisel ilgi alanlarına yönelik olarak, seçmeli derslerin lisans programında yer alması, eğitimin niteliğini olumlu olarak etkiler mi?

a) Evet

b) Hayır

13. Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

Açıklama:.....
 .....
 .....

14. Uygulamalı derslerin saatlerini uygun buluyor musunuz?

a) Evet

b) Hayır

15. Cevabınız "Hayır" ise, önerileriniz nelerdir?

Açıklama:.....
 .....
 .....

16. Lisans eğitimi boyunca okutulmasında fayda gördüğünüz dersler var mıdır?

Açıklama:.....
 .....

17. İkinci ve üçüncü sınıfların sonunda gerçekleştirilen stajların, uygulama zamanlarını ve sürelerini uygun buluyor musunuz?

a) Evet

b) Hayır

18. Eğer uygun bulmuyorsanız, önerileriniz nelerdir?

a) 4 hafta yerine 6 veya 8 hafta olabilir.

b) Ocak-Mart ayları arasında gerçekleştirilebilir.

c) Bir akademik yıl içinde, part-time olarak çalışılabilir.

d) İki staj yerine, her sene sonunda bir staj yapılabilir.

e) Diğer (açıklayınız).

19. Özellikle temel olan mesleki derslerde, ders notlarını içeren basılı kaynakların bulunmasının gerekliliğine inanıyor musunuz?

a) Evet

b) Hayır

20. Kütüphanecilik lisans eğitiminde, öğrenciyi ezbercilikten, dersleri monotonluktan kurtarmak ve aktif olmayı sağlamak amacı ile aşağıda adı geçen öğretim yöntemlerinden hangilerinin en faydalı olacağına inanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

a) Daha sonra sınıfta tartışılmak üzere okuma ödevlerinin verilmesi

b) Sınıfta okuma ve bunu yorumlayarak tartışma

c) Deneyimli kütüphanecilerin sınıfları ziyaret etmeleri veya görüşme yoluyla kütüphanecilerle iletişim kurulması

d) Gözlemler, incelemeler

e) Öğrencilerin seminer vermesi

f) Araştırma ödevlerinin arttırılması

g) Uygulamalara ağırlık verilmesi

h) Diğer (açıklayınız)

21. Kütüphanecilik alanında çağdaş eğitimin gerçekleştirilmesi ile ilgili önerileriniz nelerdir? (Birden fazla öneride bulunabilirsiniz.)

Açıklama:.....

.....

.....

EK 7

KÜTÜPHANE YÖNETİCİLERİNE UYGULANAN

ANKET FORMU

1. İşe eleman alırken (kütüphaneci, arşivist, dokümantalist), üniversite düzeyinde eğitim veren kütüphanecilik bölümleri arasında tercihiniz nedir?

a) A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü

b) İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

c) H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

2. Böyle bir tercihiniz var ise nedeni nedir?

Açıklama:.....

3. Eğitim vermekte olan üniversite kütüphanecilik bölümleri ile ilişki içerisinde misiniz?

a) Evet

b) Hayır

4. Cevabınız "Evet" ise bu ilişkinin boyutları nedir?

a) Beklentilerinizi onlara yansıtıyorsunuz.

b) Mezunlar hakkındaki düşüncelerinizi iletiyorsunuz.

c) Diğer (açıklayınız).

5. İşe aldığınız elemanın nitelikleri neler olmalıdır?

Açıklama:.....

.....

.....

6. İşe aldığınız eleman (kütüphaneci, dokümantalist, arşivist) neleri bilmelidir?

(Önem derecesine göre sıralayınız)

- a) Meslek bilgisi
- b) Yabancı dil bilgisi
- c) Teknoloji bilgisi
- d) Yönetim bilgisi
- e) Konu bilgisi (eğitim, hukuk, sosyoloji, arkeoloji, edebiyat vb.)

7. Halen görev yapmakta olan elemanlarınızda yeterli bulmadığınız unsurlar var mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır

8. Cevabınız "Evet" ise bu unsurlar nelerdir?

Açıklama:.....
 .....
 .....

9. Bünyenizde görev yapan elemanlarınızın teknik ve bilgi açısından geliştirilmesi yönünde hizmetiçi programları, seminer veya benzeri toplantılar düzenliyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

10. Cevabınız "Evet" ise:

- Ne kadar süreyle yapmaktasınız?
- Ne kadar aralıklarla yapmaktasınız?

11. Bu hizmetiçi programlarını, seminer, toplantı vb. faaliyetleri gerçekleştirmek, son gelişmelerden haberdar olmak üzere kütüphanecilik bölümlerinden yardım almakta mısınız?

a) Evet

b) Hayır

12. İleride mezun olacak öğrencilere yardımcı olmak, mesleki amaçları öğretmek amacıyla eğitim programında yer alan mesleki derslerde seminerler vermeyi düşünür müsünüz?

a) Evet

b) Hayır

13. Bu olanaklar bölümler tarafından size veriliyor mu?

a) Evet

b) Hayır

14. Bu olanaklar size hangi bölümler tarafından verilmektedir?

a) A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü

b) İ.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

c) H.Ü. E.F. Kütüphanecilik Bölümü

15. Bünyenizde görev yapan elemanlarınıza mesleki araştırma ve yayın gibi faaliyetler için uygun ortamlar hazırlamaya çalışır ve destek olur musunuz?

a) Evet

b) Hayır

16. Cevabınız "Evet" ise:

- Elemanlarınızın bugüne kadar yaptığı yayınlar nelerdir?

- Bu yayınların sayısı nedir?

KÜTÜPHANE İÇİN

17. Personelinizin (kütüphaneci), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangilerini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

a) Bilgi kaynaklarının toplanması, analizi, işlenmesi, depolanması, erişimi

- b) Bilgi kaynaklarının organizasyonu (kataloglama, sınıflama) işleminin teknolojik araç-gereçlerle gerçekleştirilmesi
- c) Güncel duyuru
- d) Seçmeli bilgi yayımı
- e) Kullanıcı eğitimi
- f) Konu uzmanlığı
- g) Diğer (açıklayınız)

ARŞİV İÇİN

17. Personelinizin (arşivist), beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangilerini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

- a) Dosyalama
- b) Belge tasarımı
- c) Belgelerin düzenlenmesi
- d) Belgeye erişim
- e) Halen kullanılmayan belgelerin ayıklanması
- f) Gizlilik taşıyan belgelerin korunması
- g) Kullanıcı eğitimi
- h) Diğer (açıklayınız)

DOKÜMANTASYON MERKEZİ İÇİN

17. Personelinizin (dokümantalist), Beklentileri karşılayabilmek amacıyla hizmet olarak aşağıdakilerden hangilerini vermesini beklemektesiniz? (Birden fazla yanıt verebilirsiniz.)

- a) Bilgi tarama
- b) Seçmeli bilgi yayımı

- c) Güncel duyuru
- d) Bilgi toplanması, düzenlenmesi, erişimi, sunma
- e) Kullanıcı eğitimi
- f) Konu uzmanlığı
- g) Diğer (açıklayınız)